

TRACES OF RATCHADAMNOEN

สองร้อย ราชดำเนิน

นิทรรศการพลานัวัย
TRANS-GENERATION EXHIBITION

Royal Hotel

ศาลาเฉลิมไทย

LOLITA

คู่มือท่องเที่ยว

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
เลขที่ ๔ ถนนสนามไชย แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
www.museumsiam.org
facebook.com/museumsiamfan

TRACES OF RATCHADAMNOEN

ร่องรอย

ราชดำเนิน

นิทรรศการผสมผสานวัย

TRANS-GENERATION EXHIBITION

มิวเซียมสยาม พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้
MUSEUM of SIAM: Discovery Museum

๑ กรกฎาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ | ๑๐.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. (ปิดวันจันทร์)

1 July - 31 August 2020 | 10 am - 6 am (Closed Mondays)

เข้าชมฟรี (free admission)

หอสมุดเมืองกรุงเทพมหานคร
Bangkok City Library

๘ กันยายน - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ | ๑๐.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. (ปิดวันจันทร์)

8 September - 31 October 2020 | 10 am - 6 am (Closed Mondays)

เข้าชมฟรี (free admission)

สารจากผู้อำนวยการสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

มิวเซียมสยาม สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายเกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม ทั้งในมิติประวัติศาสตร์และประเด็นร่วมสมัย ผ่านนิทรรศการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในสังคมไทย

ล่องรอยราชดำเนิน : นิทรรศการผสานวัย เป็นนิทรรศการที่เกิดขึ้นจากแนวคิดในการเสนอประเด็นประวัติศาสตร์ผ่านการมีส่วนร่วมของสังคมด้วยกระบวนการพิพิธภัณฑ์ แนวคิดสำคัญ ประการแรก คือการระลึกถึงถนนสายที่เก่าแก่ที่สุดสายหนึ่งในประเทศไทย ๑๒๑ ปีของถนนสายนี้เชื่อมโยงกับชีวิตของผู้คนทุกระดับชั้น จนกลายเป็นประวัติศาสตร์สังคมอันพึงจารึกจดจำ และแนวคิดที่สองคือปรากฏการณ์การเข้าสู่สังคมสูงวัยของประชากรไทย มิวเซียมสยามได้ตอบสนองปรากฏการณ์ดังกล่าวด้วยการจัดอบรมปฏิบัติการให้กลุ่มผู้สูงอายุ ภายใต้ชื่อกลุ่ม “ภัณฑารักษ์วัยเก๋า” ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และได้ทำงานร่วมกับคนวัยเก๋าทั้ง ๑๖ ท่านในงานนิทรรศการนี้ ล่องรอยราชดำเนิน : นิทรรศการผสานวัย จึงเป็นการปะทะประสานมุมมองของคนต่างวัย ต่างประสบการณ์ที่ล้วนล่องอยู่ในรอยแห่งราชดำเนิน

ในกระบวนการจัดทำนิทรรศการนี้ สถาบันฯ ได้รับการสนับสนุนจากหอสมุดเมืองกรุงเทพมหานคร สำหรับพื้นที่ สร้างประสบการณ์การชมนิทรรศการในพื้นที่จริงบนถนนราชดำเนินอีกเป็นเวลา ๒ เดือน นอกจากนี้ยังมีองค์กรด้านวัฒนธรรมทั้งรัฐ เอกชน ตลอดจนคนสามัญที่ร่วมสนับสนุนสื่อและข่าวของสวนสัตว์เพื่อร่วมบอกเล่าประสบการณ์ของทุกคนบนถนนราชดำเนิน การสนับสนุนเหล่านี้สะท้อนว่าถนนสายนี้ไม่ได้มีเพียงความหมายในระดับของรัฐ แต่มีความหมายและความทรงจำร่วมในชีวิตของประชาชนด้วย

มิวเซียมสยาม ขอขอบคุณทุกท่าน ที่เห็นความสำคัญและร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการบันทึกและส่งต่อประวัติศาสตร์ของถนนเส้นนี้ในวันเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง ณ ปัจจุบัน

ราเมศ พรหมเย็น

ผู้อำนวยการ สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

Message from National Discovery Museum Institute Director

Museum Siam, operated by National Discovery Museum Institute (NDMI), plays a role in offering a wealth of knowledge about our society and culture through both historical and contemporary perspectives. This is done through our exhibitions and activities, with an aim to stimulate ongoing learning in the Thai society.

Traces of Ratchadamnoen: Trans-Generation Exhibition portrays historical aspects through social participation in this exhibition. The first key concept is to commemorate to one of the oldest roads in Thailand, and highlight the 121-year history of this road which has touched many lives of people in all levels, making it a historic road worth special recognition. The second concept is the situation that Thailand has become an aging society, and Museum Siam has respond to this situation by organized a training program for “senior curators” in 2019, and the 16 senior curators participated in this exhibition. Therefore, Traces of Ratchadamnoen: Trans-Generation Exhibition is an eclectic mix of multi-generational perspectives through various experiences on Ratchadamnoen Road.

In this exhibition, NDMI has received support from Bangkok City Library for the space to create an experience of viewing the exhibition on the actual Ratchadamnoen Road for two more months. Additionally, many public and private cultural organizations, as well as generous individuals, have offered their personal items and stories related to Ratchadamnoen Road to reaffirm that the road not only has state significance but is also an integral and meaningful part of Thai people’s memories.

Museum Siam would like to express deep appreciation to thank everyone for recognizing the importance of this topic and taking part in keeping the history of this road alive amidst the fast-changing times.

Mr. Rames Promyen

Director of National Discovery Museum Institute

การมาร่วมเวิร์กชอป “ภัณฑารักษ์วัยเก๋า เล่าเรื่องราวราชดำเนิน” กับมิวเซียมสยามครั้งนี้ ถือเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่ามาก ปกติเมื่อเราเกษียณอายุแล้ว เรามักจะพบปะวนเวียนอยู่กับเพื่อนกลุ่มเดิม ๆ ครั้งนี้เป็นโอกาสให้ได้เจอเพื่อนต่างวัย หลากอาชีพ หลากความสนใจทั้งภัณฑารักษ์วัยเก๋า และภัณฑารักษ์วัยละอ่อน เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ได้เรียนรู้เทคโนโลยีในการทำงานของคนรุ่นใหม่ คนรุ่นเก๋าได้ถ่ายทอดเรื่องราวในอดีต คนรุ่นใหม่ช่วยผลักดันให้คนรุ่นเก๋าลองจัดนิทรรศการ ไม่คิดเหมือนกันว่า เวิร์กชอป ครั้งนั้นจะยืดยาวถึง ๑ ปี ประสบการณ์ที่ประทับใจมากอีกอย่างคือการได้ลงพื้นที่ไปพบและพูดคุยกับคนในชุมชน ต้องขอบคุณเจ้าหน้าที่มิวเซียมสยาม ที่นอกจากจะช่วยจัดการจนทำให้เราได้พบมิติในเชิงลึกของชุมชน รับรู้ถึงลมหายใจของถนนราชดำเนินแล้ว ยังเปิดโอกาสให้เรามีส่วนในนิทรรศการครั้งนี้ ถือเป็นความภูมิใจอย่างยิ่ง

About being a senior curator and co-curation

Joining the workshop “Senior Curators and Ratchadamnoen Stories” with Museum Siam has been an invaluable experience. After retirement, I usually spend time with the same group of friends, but through this workshop, I got to meet people from different generations and backgrounds, with different interests. I got to meet senior and junior curators, and we exchanged ideas and opinions. We learned new technologies from the new generation, while they also got to listen to stories from the past. The new generation encouraged us to organize an exhibition, and I’d never imagine that the workshop would last a whole year. I was also impressed when I got to meet and talk to people in the community. I would like to thank everyone at Museum Siam for helping me explore the community on a deeper level, and feel the breath of Ratchadamnoen. Being part of this exhibition is one of my proudest moments.

เมืองไทยเข้าสู่ “Aging Society” แล้ว จึงชอบคอนเซ็ปต์ที่ให้ความสำคัญกับคนวัยเกษียณได้มีพื้นที่ทำกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม และนำไปต่อยอดทำอย่างอื่นได้

การได้ร่วมทำงานกับภัณฑารักษ์วัยเก๋า ซึ่งทุกคนต่าง “มีของ” ด้วยกันทั้งนั้น แล้วต้องมาทำงานร่วมกัน บางครั้งก็มีแรงบ้างเบาบ้าง ก็ต้องประนีประนอมให้ลงตัว รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น แล้วไปด้วยกันจนสำเร็จ แต่ลึก ๆ ก็ไม่ได้ขัดแย้งกัน และเปิดกว้างรับฟังความเห็นของคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นคนยุคต่อไป ผมนี่ใกล้ปลายทางแล้ว การได้มาเป็นภัณฑารักษ์วัยเก๋า รู้สึกสนุกมาก ถ้ามีโปรเจกต์ต่อไปอย่าลืมชวนผมนะ ผมขอขียนหนึ่ง

About being a senior curator and co-curation

As Thailand is becoming an aging society, I like this concept of providing a space for retirees to do tangible activities that they can further build on.

As senior curators, we all have our knowledge; so that, when we worked together certainly sometimes there were disagreements, either mild or not so mild. We had to compromise and listen to each other in order to achieve success together. Fundamentally, we are not against each other, and we are open to ideas from the new generation. They are the future, while I am almost at my final destination. Being a senior curator is a lot of fun; and thus, if you have this project again, please tell me. I’m in!

ส่อง-รอยราชดำเนิน

Tracing the steps of Ratchadamnoen

อะไรคือความยิ่งใหญ่ ของราชดำเนิน

เชื่อว่า ไม่ใช่ความสวยงามหรือขนาดพื้นที่ หากแต่เป็นร่องรอยความทรงจำของทุกคน ที่มีต่อถนนเส้นนี้ รวมกัน

๑๒๑ ปีของถนนเส้นนี้ไม่ได้มีเพียงอิฐหินทางยาว หรือแฉด้นมะฮอกกานีเท่านั้น หากยังเป็นพื้นที่สำแดงความคิด “ทันสมัย” และ “ล้ำสมัย” ที่ท้าทายกรอบคิดแบบเดิม ครั้งแล้วครั้งเล่า มาอย่างยาวนาน เกิดเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ หรือ เป็นเหตุการณ์ใหญ่ที่ชักพาผู้คนมหาศาล มารวมตัวกัน พร้อมกับฝาก “ร่องรอย” แห่งความทรงจำ เติมเต็มเรื่องราวระดับชาติให้มีความหมายใจ

คงเป็นเรื่องน่าเสียดายหาก “ร่องรอย” จะถูกทำให้ “ล่องลอย” เลือนหายไปในเวลาเวลา โดยปราศจากการให้คุณค่า เพราะสิ่งเหล่านี้ ล้วนเกิดขึ้นและประทับเป็นเศษเสี้ยวหนึ่งของตัวเราและสังคมไทย

เช่นนั้นแล้ว หากเราได้ “ส่อง” ไปใน “รอย” บนราชดำเนินของคนที่เราไม่คุ้นเคย ย่อมเป็นวิธีการหนึ่งที่เราจะ “ผสาน” ความเข้าใจระหว่างกัน

What gives Ratchadamnoen its glory?

It's not just its beauty or the sheer size of it. Rather, it's the collective memories that we all have about this road.

Over the past 121 years, this is not just a road made of bricks and mahogany trees. It has served as a platform for people to express their “modern” and “advanced” thinking, defying old-school perceptions, time and again. It has introduced a new way of life, and hosted major events which gathered big crowds. Memories have left their marks here, breathing life into our country's history.

It would be a shame if these traces become just distant memories that fade away with time, as these valuable memories shaped and formed us and our society.

So, let's trace the steps of Ratchadamnoen and get to know its lesser known side. This is how we can all bridge the gap between our minds.

Timeline (ทำ'ไร) ราชดำเนิน ๑๒๑ ปี

Timeline of the First 121 Years of Ratchadamnoen

By วรพารณ พันธุ์พัฒนกุล ภัณฑารักษ์วัยเก่า
By Worapan Panpatanakul, a senior curator

๒๔๔๐ – ๒๔๗๕

ราชดำเนินแสงใหม่แห่งสยาม
1897 – 1932:
Ratchadamnoen,
the new dawn of Siam

กำเนิดราชดำเนิน (๒๔๔๒)

The birth of Ratchadamnoen (1899)

พ.ศ. ๒๔๔๑ รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้สร้าง “พระราชวังดุสิต” เพื่อลดความแออัดของพระบรมมหาราชวัง และใน พ.ศ. ๒๔๔๒ โปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนนเพื่อใช้เสด็จระหว่างสองพระราชวัง นามว่า “ถนนราชดำเนิน”

In 1898, King Rama V built Dusit Palace as he found the Grand Palace overcrowded. In 1899, King Rama V ordered to construct a road connecting between the two palaces. He named the road Ratchadamnoen Avenue.

๒๔๗๕ – ๒๕๐๐

ราชดำเนิน ปฐมนามแห่งประชาธิปไตย
1932 – 1957:
Ratchadamnoen,
the birthplace
of democracy

ราชดำเนิน ๓๓ ปี (๒๔๗๕)

Ratchadamnoen's 33rd year (1932)

๒๔ มิถุนายน การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นประชาธิปไตย โดย “คณะราษฎร” ที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากต่างประเทศ

On June 24, the Siamese Revolution took place to change the country's regime from absolute monarchy to constitutional democracy by the People's Party, influenced by Western ideology.

ราชดำเนิน ๓๗ ปี (๒๔๗๙)

Ratchadamnoen's 37th year (1936)

พระยาพหลพลพยุหเสนา ประกอบพิธีฝัง “หมุดคณะราษฎร” บนลานพระบรมรูปทรงม้า

Phraya Phahonphonphayuhasena embedded the People's Party plaque near the Equestrian Statue of King Rama V.

ราชดำเนิน ๔๐ ปี (๒๔๘๒)

Ratchadamnoen's 40th year (1939)

๒๔ มิถุนายน สร้าง อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ณ กึ่งกลางวงเวียนถนนราชดำเนินกลางกับถนนดินสอ

On June 24, the Democracy Monument was constructed on the roundabout at the intersection between Ratchadamnoen Klang Road and Dinsor Road.

๒๕๐๐ – ๒๕๒๕

ราชดำเนิน เต็มที่ว
เต็มประทีง ตามวิถีชีวิต
1957 – 1982:
Ratdamnoen, shops,
mobs, and everything
in between.

ราชดำเนิน ๔๙ ปี (๒๕๑๓)

Ratchadamnoen's 49th year (1948)

ตลาดนัดสนามหลวง นโยบายรัฐบาล

จอมพล ป. พิบูลสงคราม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
Sanam Luang Market was opened on an idea initiated by Field Marshal Plaek Phibunsongkhram to stimulate the economy.

ราชดำเนิน ๗๕ ปี (๒๕๓๖)

Ratchadamnoen's 74nd year (1973)

๑๔ ตุลาคม นักศึกษาและประชาชนจำนวนมาก
รวมตัวกันขับไล่เผด็จการจอมพลถนอม กิตติขจร

On October 14, students and the public gathered to oust military dictator field Marchal Thanom Kittikachorn.

๒๕๒๕ – ๒๕๕๐

ราชดำเนิน สู่สองศตวรรษ
รัตนโกสินทร์
1982 – 2007:
Ratchadamnoen and
the Rattanakosin
Bicentennial

ราชดำเนิน ๙๐ ปี (๒๕๓๒)

Ratchadamnoen's 90th year
(1989)

๑๕ มกราคม รัฐบาลมีมติให้รื้อ “ศาลาเฉลิมไทย”
เนื่องจากบดบังทัศนียภาพของ “โลหะปราสาท”

On January 15, the government ordered Sala Chalermthai to be
demolished as Loha Prasat was hidden behind the old movie theatre.

ราชดำเนิน ๙๓ ปี (๒๕๓๕)

Ratchadamnoen's 93rd year
(1992)

๑๗ พฤษภาคม ประชาชนออกมาต่อต้านรัฐบาล
พลเอกสุจินดา คราประยูร ในการสืบทอดอำนาจของ
คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ซึ่งนำไปสู่
เหตุการณ์ปะทะกันระหว่างตำรวจ ทหาร กับประชาชน

On May 17, a group of people protested against Gen Suchinda Kraprayoon,
a leader of the National Peace Keeping Council (NPKC), leading to a major
clash between authorities and the protestors.

๒๕๕๐ – วันนี้

หลากสี หลายทิวทัศน์
ณ ราช/ราชบุรี ดำเนิน
2007 – present:
Various shades of
Ratchadamnoen
Ratdamnoen

ราชดำเนิน ๑๓๓ ปี (๒๕๕๕)

Ratchadamnoen's 133rd year
(2012)

หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน แหล่งพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ศิลปะร่วมสมัย และบ่มเพาะศิลปินรุ่นใหม่

Ratchadamnoen Contemporary Art Center is a venue for exchanging
knowledge about contemporary art and grooming new artists.
The Office of Contemporary Art and Culture, Ministry of Culture
uses this space as an exhibition venue.

ราชดำเนิน ๑๓๘ ปี (๒๕๖๐)

Ratchadamnoen's 138th year
(2017)

กรุงเทพมหานครปรับปรุงอาคารเก่าริมถนนราชดำเนิน
สี่แยกคอกวัว เป็น “หอสมุดเมืองกรุงเทพมหานคร”
หลังจากที่กรุงเทพมหานคร ได้รับเลือกจาก UNESCO
ให้เป็นเมืองหนังสือโลก

Bangkok City renovated old buildings along Ratchadamnoen Road
and Khok Wua Intersection into the Bangkok City Library after
Bangkok was named the UNESCO World Book Capital.

ราชดำเนิน ๑๓๘ ปี (๒๕๖๐)

Ratchadamnoen's 138th year
(2017)

๑๔ เมษายน มีรายงานว่า “หมุดคณะราษฎร”
ถูกรื้อถอนออกไปจากตำแหน่งที่ตั้ง
และถูกแทนที่ด้วย “หมุดหน้าใหม่”

On April 14, it was reported that the People's Party Plaque
had been removed and replaced by the “fresh-faced” plaque.

ราชดำเนิน ๑๒๐ ปี (๒๕๖๒)

Ratchadamnoen's 120th year
(2019)

๔ – ๖ พฤษภาคม พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ
บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ ๑๐

May 4-6 marked the coronation ceremony of
King Maha Vajiralongkorn or King Rama X.

ภาพ : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕

Photo: King Rama V.

วังหลวง VS วังหน้า

Royal Palace VS Front Palace

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๑๗ เกิด “วิกฤตวังหน้า” คือ เมื่อไฟไหม้วังหลวง วังหน้าได้ส่งกำลังพลมาช่วยดับไฟ แต่กระทบกระทั่งกับทหารวังหลวง จึงต้องถอนกำลังกลับ ทั้งยังมีข่าวลือว่าคนของวังหน้าเป็นผู้วางเพลิง ภายหลังเหตุวิกฤตดังกล่าว ที่ประชุมสภาที่ปรึกษาฯ รัชกาลที่ ๕ มีความเห็นว่า “วังหน้าควรจะต้องจัดให้ลดยศลง”

In the reign of King Rama V, in 1874, there was an incident called the “Front Palace Crisis”. The Royal Palace was on fire, and the Front Palace (residence of the heir presumptive) sent a troop to help put out the fire, but ended up clashing with the Royal Palace’s army, so they had to retreat. There were also rumors that the Front Palace had actually caused the fire. After that crisis, the King’s council of advisors agreed that the Front Palace’s power should be lowered.

ภาพ : กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ กรมพระราชวังบวรพระองค์สุดท้าย

Photo: Prince Wichaichan, the last Krom Phra Rajawang Boromwongkajit.

พ.ศ. ๒๔๒๘ หลังจากที่กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ ทิวศด รัชกาลที่ ๕ จึงยกเลิกระบบตำแหน่งวังหน้า และแทนที่ด้วยตำแหน่งสยามมกุฎราชกุมาร เมื่อไม่มีตำแหน่งวังหน้าแล้ว ดูเหมือนว่า พื้นที่วังหน้าก็ลดน้อยลงไปด้วย เห็นได้จากแผนที่กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๔๕๐ ทั้งการตัดถนนและการขยายพื้นที่สนามหลวง ล้วนกินพื้นที่ของวังหน้าเป็นจำนวนมาก

In 1885, after the death of Prince Wichaichan, King Rama V abolished the office of an heir presumptive, and replaced it with the concept of a crown prince. Without the heir presumptive, Krom Phra Rajawang Bovorn Sathan Mongkol lost its significance, as seen in the map of Bangkok from 1907 in which roads and Sanam Luang took up a large part of the former Front Palace.

ภาพ : พื้นที่วังหน้าก่อนตัดถนนราชดำเนิน vs พื้นที่วังหน้าหลังตัดถนนราชดำเนิน เอื้อเฟื้อโดย : ชชาติ ประภิตนทการ
Photo: The Front Palace before Ratchadamnoen Road was constructed VS after Ratchadamnoen Road was constructed.
Item courtesy of: Chartri Phahitnonthakan

สนามหลวง vs สนามราชบุรี

Sanam Luang VS Sanam Rat

อดีตเคยมี “สนามหลวง” กับ “สนามราชบุรี” แบ่งขาดกันอย่างชัดเจน แต่เมื่อสนามราชบุรีหายไป “ราชบุรี” ก็ค่อย ๆ ทะลักเข้าสู่สนามหลวง สนามเดียวจึงมีทั้งงานราชบุรี งานหลวง

#งานหลวงไม่ขาด #งานราชบุรีไม่เว้น

In the past, Sanam Luang (Royal Plaza) and Sanam Rat (People's Plaza) were two separate places, but after Sanam Rat was gone, people started to come to Sanam Luang. Thus, Sanam Luang was home to both royal and common activities.

#RoyalActivities #CommonActivities

๒๔๕๔
1911

พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ
รัชกาลที่ ๕
The Royal Cremation of King Rama V.

๒๔๗๕
1932

งานฉลองรัฐธรรมนูญ
ครั้งแรก
The first constitution celebration.

๒๔๗๖
1933

ฌาปนกิจศพพราษฏรครั้งแรก
(ทหารที่เสียชีวิตจากการปราบกบฏบวรเดช)
The first commoner cremation
(soldiers from the Boworadet Revolt).

๒๕๔๙
2006

ชุมนุมใหญ่กลุ่มพันธมิตรประชาชน
เพื่อประชาธิปไตย
Mass rallies by the People's Alliance
for Democracy (PAD).

๒๕๓๕
1992

เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ
พ.ศ. ๒๕๓๕
The Black May incident.

๒๕๒๕
1982

ย้ายตลาดนัดสนามหลวง
ไปอยู่จตุจักรถาวร
Sanam Luang Market was moved permanently
to Chatuchak Market.

๒๕๕๓
2008

เวทีกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)
เคลื่อนไหวต่อต้านกลุ่มพันธมิตรฯ
The United Front of Democracy Against Dictatorship (UDD)
reacted to the PAD.

๒๕๕๓
2010

กทม. ห้ามรถทุกชนิดเข้ามาจอด
และไม่อนุญาตให้จัดกิจกรรมทางการเมือง
The BMA banned all cars from parking here
as well as political activities.

สนามราชบุรี เคยมีอยู่จริง

Sanam Rat actually existed

เดิม เคยมี “สนามราชบุรี” อยู่ริมถนน “นาคจักรวรรดิวังหน้า” ฟากตะวันออกตรงข้ามสนามหลวง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่สำหรับประชาชนทำกิจกรรมต่าง ๆ ต่อมารัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้ใช้พื้นที่บริเวณนี้สร้างศาลสถิตยุติธรรมแทน

In the past, Sanam Rat was located by Na Chakkravadi Wang Na Road, on the eastern side of Sanam Luang. King Rama I had Sanam Rat built for people to do various activities. Later, King Rama V used this space to build the Court of Justice.

๒๔๙๓
1948

ตลาดนัดสนามหลวง

นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของจอมพล ป. พิบูลสงคราม
Sanam Luang Market, an economy-boosting initiative
by Field Marshal Plaek Phibunsongkhram.

๒๔๙๓
1950

พระราชพิธีถวาย

พระเพลิงพระบรมศพ รัชกาลที่ ๘
The Royal Cremation of King Rama VIII.

๒๕๓๙
1976

เหตุการณ์ ๖ ตุลา
The Massacre of October 6.

๒๕๐๓
1960

ริ้วพ้านงานพืชมงคล
The Royal Ploughing Ceremony
was brought back.

๒๔๙๘
1955

รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม
เปิดไฮด์ปาร์คครั้งแรก
Field Marshal Plaek Phibunsongkhram opened
the first Hyde Park speech.

๒๕๕๕
2012

ออกระเบียบการใช้สนามหลวง โดยใช้เพื่อ
การจัดงานพระราชพิธี และรัฐพิธีเท่านั้น
Regulations were issued for Sanam Luang.
It would only be used for royal activities
and state activities.

๒๕๕๙
2018

เริ่มก่อสร้างอาคารมณฑลพิธี
พระเมรุมาศ รัชกาลที่ ๙
The Royal Crematorium
for King Rama IX was built.

๒๕๖๒
2019

ล้อมรั้วสนามหลวง
A fence was put up around Sanam Luang.

“ครั้งหนึ่งได้มีโอกาสมานั่งบนทางเท้าของ
ท้องสนามหลวงริมถนนราชดำเนิน เพื่อรอเวลา
ที่จะเข้าไปเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกที่พ่อจะให้...”

นรชัย กุลเวศภัทรวงศ์

“Once upon a time, I had a chance to sit on the pavement of Sanam
Luang by Ratchadamnoen Road, to wait for my time to collect the rice
seeds sowed by the King.”

Norachai Kulwejpattarawong

วัตถุจัดแสดง : พระบรมสาทิสลักษณ์ รัชกาลที่ ๙ ที่แจก
ในงานพระบรมศพ และข้าวเปลือกจากพระราชพิธี
จรดพระนังคัลแรกนาขวัญในสมัยรัชกาลที่ ๙

Item: Royal portrait of King Rama IX offered in the royal
funeral and rice seeds from the Royal Ploughing Ceremony
in the reign of King Rama IX.

“ตอนไปตามหาพี่ชายที่สนามหลวงเมื่อ
๘ ตลกา ๒๕๑๙ คุณพ่อก็ได้กลับบ้านมา
บันทึกสิ่งที่พบเห็นเอาไว้...”

จงดี เพ็งสกุล
น้องสาวจากรุ่นพี่ ทองสินธุ์

“My father went to Sanam Luang to search
for my brother on October 8, 1976, and
when he came home, he wrote about what
he'd experienced...”

Chongdee Pengsakul,
Charupong Thongsin's sister

วัตถุจัดแสดง : สมุดบันทึกตามหาลูก ๖ ตลกา ของคุณพ่อจินดา ทองสินธุ์
บิดาของผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ ๖ ตลกา พ.ศ. ๒๕๑๙

Item: “Finding My Son on October 6” by Chinda Thongsin,
father of one of the dead students from the October 6, 1976 incident.

ร่องรอย “น้ำประปา” ที่กลายมาเป็น “น้ำมนต์”

Traces of “tap water” which became “holy water”

พระแม่ธรณีบีบมวยผม ประติมากรรมฝีมือพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ นายช่างใหญ่แห่งกรุงสยาม แม้เป็นประติมากรรมแบบไทยประเพณี แต่ “พระแม่ธรณีบีบมวยผม” องค์นี้ มาพร้อมกับความทันสมัย !... นั่นคือ การเป็น “อุทกทาน” สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๖๐ เพื่อแจกจ่ายน้ำประปาฟรี ๆ แก่ราษฎร จากเดิมที่ต้องใช้น้ำในคูคลอง

Phra Mae Thorani statue (The Earth Goddess Wringing Water from Her Hair) sculpture was created by Prince Naris, a great artist of Siam. Although it was a traditional Thai statue, there were modern elements to it. The statue served as Uthokkathan, meaning “giving water as merit-making”, in 1917 for people to collect free tap water instead of going to canals.

ภาพ : อุทกทานก่อนได้รับความเสียหายช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ VS อุทกทานในปัจจุบัน
Photo: Uthokkathan before it was damaged during World War II VS Uthokkathan today.

ภาพ : ประชาชนที่มารองน้ำมนต์จากปลายผมพระแม่ธรณีบีบมวยผม
Photo: People collecting holy water from the hair of the statue.

ภาพ : การรำแก้บน
Photo: Dances to pay back for granted wishes.

แต่เมื่อถึงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่หลายครัวเรือนเข้าถึงน้ำประปา พระแม่ธรณีก็เหลือหน้าที่เพียง “สิ่งศักดิ์สิทธิ์” ให้ผู้คนมาบนบาน โดยเฉพาะเรื่องค้าขายที่ดิน

During Sarit Thanarat’s government, most people had access to tap water, and Phra Mae Thorani statue’s role reduced to being a holy statue for people to seek blessings from, particularly those who wish to sell land.

อนุสรณ์สถาน ประกาศ “เอกราชทางศาล” Monument of court independence

ภาพ : การก่อสร้างอาคารศาลฎีกาแบบใหม่ ไทยประยุกต์ เอื้อเฟื้อโดย : พงศ์ธร ธาราชชัย, PPS Group
Photo: Construction of the new Supreme Court building in a contemporary Thai style. Item courtesy of: Phongthon Tharachai, PPS Group.

“อาคารศาลฎีกา” ไม่ได้เป็นแค่อาคาร หากยังเป็นอนุสรณ์สถานประกาศ
“เอกราชทางศาล” โดยสมบูรณ์

หลังจากที่รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เจรจาแก้ไขสนธิสัญญา
เบาว์ริงและสนธิสัญญาอื่น ๆ ที่คล้ายกันได้สำเร็จ จึงจารึกความ
ภาคภูมิใจนี้ไว้บนถนนราชดำเนินด้วยอาคารรูปแบบสถาปัตยกรรม
โมเดิร์น สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๘๒ แต่เมื่อถึง พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐบาลมีมติให้
สร้างอาคารศาลฎีกาใหม่ด้วยสถาปัตยกรรมแบบ “ไทยประยุกต์” และ
ได้เริ่มลงมือรื้อถอน ก่อนสร้าง ใน พ.ศ. ๒๕๕๕

The Supreme Court of Thailand is not merely a building, but also it serves as a monument of Thailand’s complete court independence.

After Field Marshal Plaek Phibunsongkhram negotiated the revision of the Bowring Treaty and other similar treaties, the proud achievement was represented on Ratchadamnoen Road in the form of a modern building constructed in 1939. In 1992, the government ordered the new Supreme Court building in a contemporary Thai style, and the old one was demolished in 2012.

“ข้างหลังตึก”

ใช้ว่าเพียงตึกกัน แล้วจะไกลกัน

Behind the Building: out of sight but not out of mind

เดิมก่อนมีถนนมาถนน พื้นที่บนราชดำเนินเป็นผืนดินเดียวกันกับชุมชนอื่น ๆ ทว่าราชดำเนินที่ขึ้นชื่อว่าเป็นถนนสวยงามนั้นได้เบียดขับวิถีชีวิตผู้คนที่ถูกมองว่าไร้ระเบียบ ให้อพยพไปโลดแล่นอยู่ข้างหลังตึกแทน

เรื่องเล่าของคนหลังตึก

ความทรงจำของคนข้างหลังตึกที่ผาผนังก็ไม่อาจค้นประสบการณ์ เขาต่างก็เป็นประจักษ์พยานของราชดำเนิน

“...วันนั้นเขาก็พากันวิ่งเข้ามาในซอยนี้ มาหลบกระสุน แล้วชาวบ้านอย่างเรานี่แหละ ก็เอาเสื้อผ้าให้เขาเปลี่ยน...”

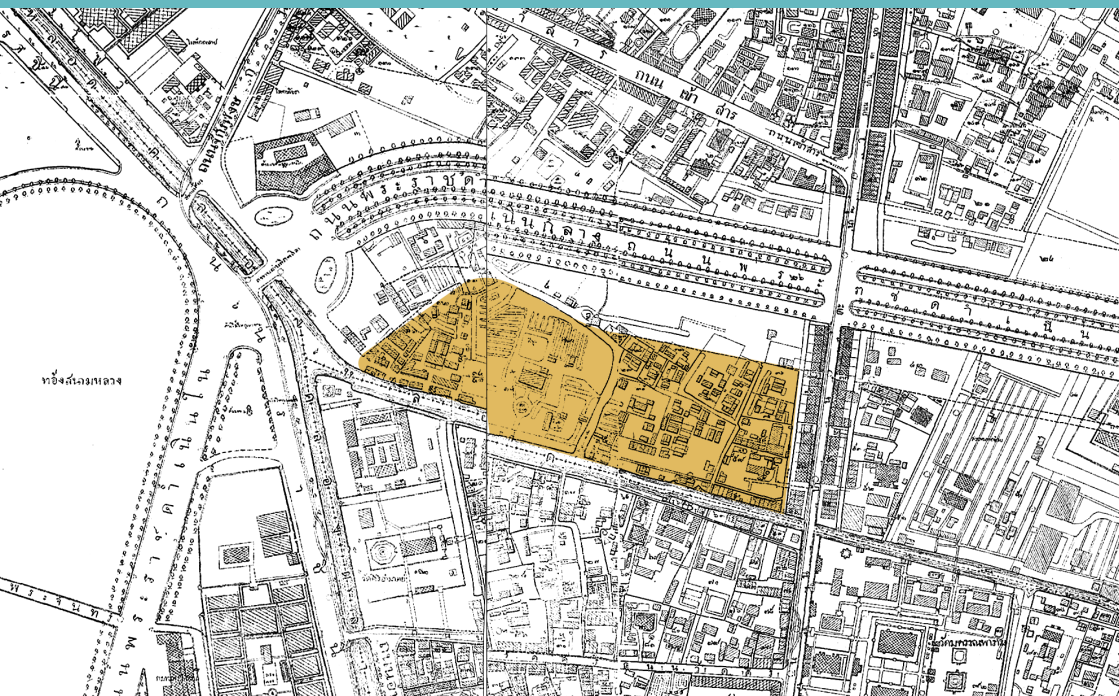
ป้าอี๊ด (เล่าถึงเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖)

Before the road got on the way, Ratchadamnoen used to be connected to other communities, one of which was Sakay Alley. The construction of Ratchadamnoen Road affected these communities, as the road, touted to be the most beautiful, pushed the untidy locals back behind the big building.

Stories from behind the building

Even with a big building between them and their former home, their history was not out of sight and was part of Ratchadamnoen.

“...they fled into this alley to seek shelter from the gunshots. It was us villagers who gave them clothes to change.” Auntie Eed (about the October 14, 1973 incident)

โรงแรมรัตนโกสินทร์ จากที่พัก สู่ที่พึ่ง

Rattanakosin Hotel, from accommodation to shelter

ที่พัก (ที่บางคนเข้าถึง)

โรงแรมรัตนโกสินทร์ เคยเป็นโรงแรมระดับห้าดาวในเขตพระนคร สูดหฺรคู้โรงแรมสุริยานนท์ และห้างร้านต่าง ๆ บนถนนราชดำเนิน ตอบโจทย์ความเป็นหน้าเป็นตาของบ้านเมือง จึงได้มีโอกาสต้อนรับบุคคลสำคัญทั้งไทยและเทศ

Accommodation (for some)

Rattanakosin Hotel was a 5-star hotel in Bangkok, as luxurious as the neighboring Suriyanon Hotel and other glamorous shops on Ratchadamnoen Road. They were the pride of the country and the hotel had welcomed notable guests in Thailand and overseas.

วัตถุจัดแสดง : บัตรเชิญพิธีเปิดโรงแรมรัตนโกสินทร์ ต่อง “แกรนด์” ระดับโหนด ถึงเปิดในวันชาติ เชื้อเพื่อวัตถุจัดแสดงโดย : คุณประวิทย์ สังข์มี

Item: An invitation to the opening ceremony of Rattanakosin Hotel. How grand could you get, opening on the National Day? Item courtesy of: Prawit Sangmee

ที่พึ่ง (ของทุกคน)

ในวันที่โรงแรมแห่งนี้ไม่ถึงห้าดาว โรงแรมรัตนโกสินทร์ได้กลายเป็นพื้นที่สำหรับทุกคนที่เข้ามาร่วมงานต่าง ๆ ตั้งแต่พระราชพิธีจนถึงมือทุกเสื่อสี ทั้งเปิดให้ใช้ห้องน้ำฟรี มีข้าวกล่องราคาถูกขาย และเป็นเขตห้ามยิง เป็นพื้นที่ปฐมพยาบาลในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้ปัจจุบันอันใกล้อยู่ในสถานการณ์โรคระบาด “COVID-19” ที่นี้ก็ยังเป็น “State Quarantine”

Shelter (for all)

Today, the hotel is no longer 5-starred, and it has become a place for all to use on various occasions, from royal ceremonies to political rallies. The restroom is available for use free of charge, and affordable meals are sold. The area was once a “no fire zone” as it was a first aid area during the Black May incident in 1992. Today, amidst the COVID-19 outbreak, the hotel serves as a state quarantine venue.

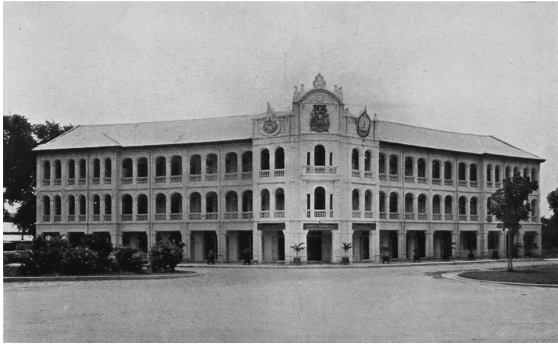
ภาพ : ป้าย “หน่วยพยาบาล” หน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ในเหตุการณ์พฤษภาคม ๒๕๓๕ เชื้อเพื่อโดย : นางญา นาวานุกูล

Photo: “First Aid Unit” sign in front of Rattanakosin Hotel during the Black May incident. Item courtesy of: Nataya Nawanutkul

ร่องรอยห้างนัมเบอร์วัน สู่ตึกกรมประชาสัมพันธ์ที่ส่องลวย

Traces of Number One Mall, before the former Public Relations Department

ภาพ : ห้างแบดแมน ห้างหมายเลขหนึ่งแห่งบางกอก
Photo: Badman and Co Department Store, known as Number One Mall of Bangkok.

หิวมุมถนนราชดำเนินแห่งนี้เคยเป็นที่ตั้งของ
ห้างแบดแมนแอนด์โก ที่เคยถูกเรียกว่า “ร้าน
หมายเลข ๑ แห่งบางกอก” ห้างหรูแห่งพระนคร
จำหน่ายสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔๗๕
คณะราษฎรจัดตั้งกรมโฆษณาการขึ้นทำหน้าที่
เผยแพร่โยบายและผลงานของรัฐบาล ต่อมา
เปลี่ยนชื่อเป็นกรมประชาสัมพันธ์

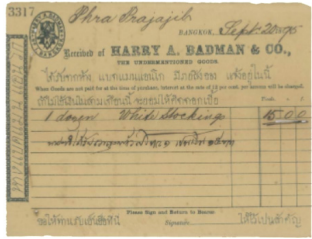
สมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อนุมัติการ
ก่อสร้างที่ทำการใหม่ของกรมประชาสัมพันธ์ให้
กลมกลืนกับตึกที่ทำการสลากกินแบ่ง กลายเป็น
อาคารทันสมัยแห่งยุคด้วยกับสาดที่ไม่ต้องมี
เสา ค้ำ สร้างความประหลาดใจให้คนที่ผ่านไปมา

จนในเหตุการณ์เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
มีการเผาศึกกรมประชาสัมพันธ์จนได้รับความ
เสียหาย ภายหลังจึงได้มีการรื้อถอนซาก
อาคาร และรัฐบาลได้ริเริ่มโครงการสร้างลาน
เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา บนพื้นที่แห่งนี้

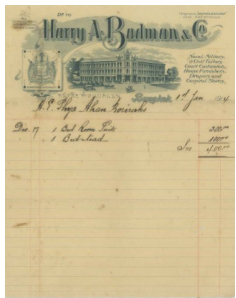
On the corner of Ratchadamnoen Road, there used to be
Badman and Co Department Store, known as Number One
Mall of Bangkok, a glamorous mall selling imported items.
After the political reform in 1932, the People’s Party
established the Advertising Department to broadcast
the government’s policy and achievements. Later, it was
changed to the Public Relations Department.

During field Marshall Sarit Thanarat’s government, the
new Public Relations Department building was built to be
in line with the Government Lottery Office. The new Public
Relations Department building was a modern building
with a pillar-less shield that amazed passersby.

In May 1992, during the Black May incident, the Public
Relations Department building was burned down and later
demolished. The government later constructed the Square
in Celebration of the King’s 80th Birthday Anniversary on
that spot.

วัตถุจัดแสดง : ใบเสร็จรับเงินห้างแบดแมน
เชื้อเพื่อโดย : ประวิทย์ สังข์ชัย
Item: Receipt from Badman and Co Department Store
Item courtesy of: Prawit Sangmee

ภาพ : กรมประชาสัมพันธ์ มุมถนนราชดำเนินกลาง เชื้อเพื่อโดย : กรมประชาสัมพันธ์
Photo: The Public Relations Office building on the corner of Ratchadamnoen Klang Road.
Item courtesy of: The Government Public Relations Department

“อ.ส.ท.” ท่องเที่ยวไทย ชนะภัยคอมมิวนิสต์

TOT: Travel in Thailand and fight communism

พ.ศ. ๒๕๐๒ เกิด อ.ส.ท. (องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ซึ่งเป็นที่มาของ ททท. (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ที่เรารู้จักในปัจจุบัน ในช่วงสงครามเย็นไทยเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาต่อต้านคอมมิวนิสต์ อ.ส.ท. ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประเทศไทยในฐานะเมืองฟ้าเมืองสวรรค์ นำอยู่ นำเที่ยว ซึ่งแสนจะตรงข้ามเหลือเกินกับคอมมิวนิสต์ที่มีแต่ความน่ากลัว ท่ามกลางไฟสงครามเย็นเรากลับมีโอกาสนในทางเศรษฐกิจ ทหารที่ปลดประจำการจากสงครามเวียดนามเป็นจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

และสถานที่ท่องเที่ยวที่ อ.ส.ท. นำเสนอก็อยู่ไม่ไกล ...แถว ๆ นี้แหละ (ถนนราชดำเนิน)

The Tourist Organisation of Thailand (TOT) was established in 1959, and later became the Tourism Authority of Thailand (TAT) as we know it today. During the Cold War, Thailand took the United States' side and resisted communism. The role of TOT was to promote Thailand as a beautiful place worth visiting, unlike scary communist countries. Amidst the Cold War, we had plenty of economic opportunities, and many ex-soldiers from the Vietnam War came to travel in Thailand.

The destinations promoted by the TOT were not far from here (Ratchadamnoen Road).

ภาพ : คุณณินขณะทำงานที่ อ.ส.ท.
Photo: Yanin while working at TOT.

“เพื่อนรัก

ไม้นึกเหมือนกันนะว่าหลังจากการศึกษาแล้วฉันจะมานั่งทำงานอยู่บนถนนราชดำเนินใกล้บ้านเดิม... มันทำให้ฉันนึกถึง Dr. Jekyll and Mr. Hyde ในนิยายของโรเบิร์ต หลุยส์ สตีเวนสัน เวลากลางวันราชดำเนินคือถนนของชายใส่เสื้อนอกผูกเน็คไทและหญิงสวมส้นสูง นุ่งมินิสเกิร์ต...”

ณิน สาวออฟฟิศ อ.ส.ท. (ภัณฑารักษ์วัยเก่า)

“My dear friend,

I never imagined that after graduation I would come back to work on Ratchadamnoen Road, near my old home. It reminds me of the novel Dr. Jekyll and Mr. Hyde by Scottish author Robert Louis Stevenson. By day, Ratchadamnoen Road is a place for suit-clad gentlemen and ladies in high heels and miniskirts...”

Yanin, a TOT officer (senior curator)

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย = ประเทศไทย Democracy Monument = Thailand

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เป็น “แลนด์มาร์ก” ของประเทศไทย ที่หากใครหรือสิ่งใด มาถึงไทยแล้วก็ต้องมา “เช็คอิน” ที่นี่ บ่อยครั้งเรามักจะเห็นภาพเหล่านี้พร้อมกับอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเป็นฉากหลัง ทั้งในชีวิตจริงและในภาพยนตร์

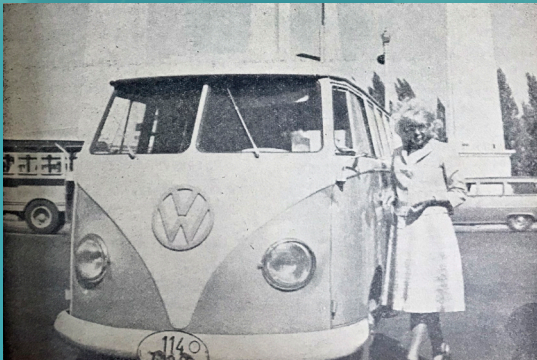
The Democracy Monument is Thailand's iconic landmark, and many people make it a point to visit and “check-in” at this place. We often see these images, with the Democracy Monument on the background, both in real life and in movies.

ภาพ : มาเช็คอินประเทศไทย ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

Photo: You haven't arrived in Thailand if you haven't checked-in at the Democracy Monument.

ภาพ : โคคา โคลามาถึงไทยแล้ว
Photo: Coca-Cola arrived in Thailand

ภาพ : โดโรธี เบอร์ตัน สุภาพสตรีอายุ ๖๘ ปี ขับรถโฟล์คสวาเกน เดินทางไกลตามลำพังจากเยอรมัน

Photo: Dorothy Berton, a 68-year-old lady, in a Volkswagen, she travelled here alone from Germany.

ภาพ : ภาพยนตร์หนุมานพบ ๕ ไร่มัดแดง
Photo: Hanuman and the 5 Kamen Riders.

#ระบอบเก่า #ระบอบใหม่ #ประชาชน #เผด็จการ #...
#OldSystem #NewSystem #People #Government #...

ประชาธิปไตย ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

Democracy at the Democracy Monument

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไม่เพียงเป็นจุด “เช็คอิน” หรือเป็น “แลนด์มาร์ก” ด้านการท่องเที่ยวเท่านั้น หากแต่ยังเป็นแลนด์มาร์กของการเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกด้วย

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยจึงเป็นทั้งสัญลักษณ์ และหมุดหมาย ของผู้เรียกร้องประชาธิปไตย

คำว่า “ประชาธิปไตย” ของคนไทยอาจมีหลายความหมาย

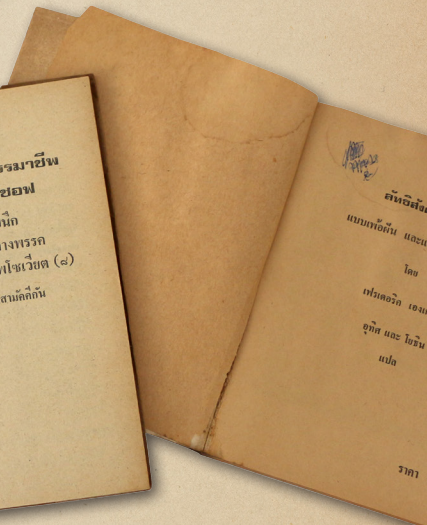
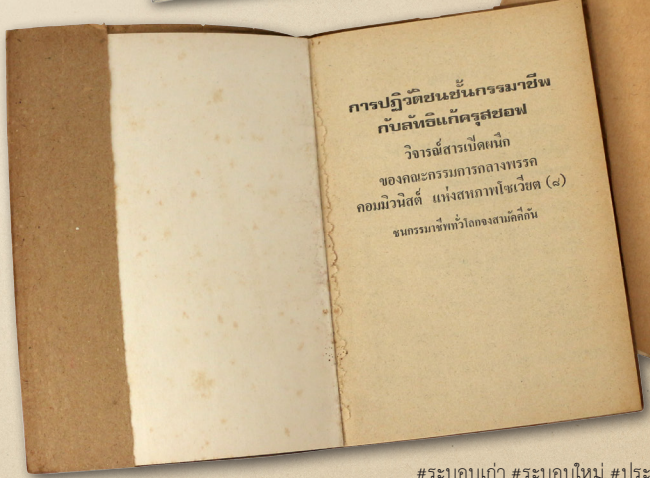
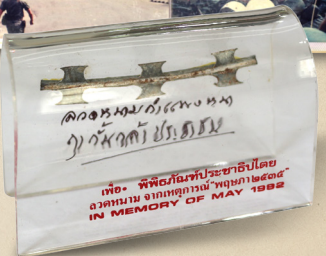
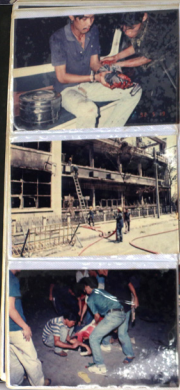
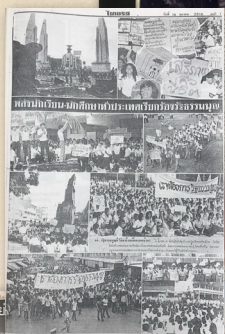
The Democracy Monument is not only a check-in spot or a tourist landmark, but it is also a political landmark that pays tribute to a significant political movement.

The Democracy Monument is therefore both a symbol and a landmark for those who demand democracy. Still, the word “democracy” means different things to different people.

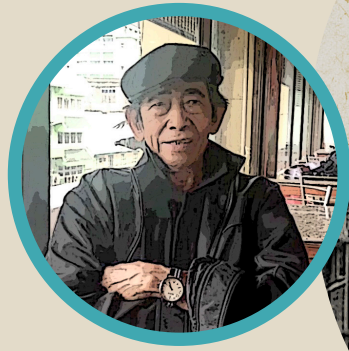
ภาพ : เหตุการณ์ชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย
Photo: A protest to demand democracy.

วัด vs วัมฯ (วัฒนธรรมบันเทิง)

Temples VS Trends

ภาพ : สุมิตร ศิริชัย ผู้บอกเล่าประสบการณ์ที่ศาลาเฉลิมไทย
Photo: Sumit Sirikhai, who talked about his experience at Sala Chalermtai.

ศาลาเฉลิมไทยสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ สมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นโรงมหรสพที่มาพร้อมกับเครื่องปรับอากาศระบบเวทิลีออนขึ้น-ลง ด้วยไฮดรอลิก ภายหลังได้ถูกปรับมาเป็นโรงภาพยนตร์ชั้น ๑ หากใครจะมาดูหนังที่นี่ก็ต้องแต่งกายสุภาพ เสื้อเชิ้ต กระโปรงเดรส

ศาลาเฉลิมไทยยังเป็นที่พบปะของวัยรุ่น ผ่านการดูหนัง ฟังดนตรีทานไอศกรีมป๊อปปร่าเปิด รวมถึงสำแดงพลังเป็นออร์แกนเซอรัจัดคอนเสิร์ตการกุศลอีกด้วย

“ส่วนมากเราเจอเขาหน้าโรงหนัง ถ้าคนนี้สวย เราก็ไปตีสนิท ไปพูดจาด้วย ถ้าเขาไม่รังเกียจเขาก็คุยกับเรา นึกกันว่าจะถึงเวลาไหน เพราะไม่มีโทรศัพท์ ถึงเวลาก็มารอกัน ส่วนมากมันอยู่ที่การแต่งเนื้อแต่งตัว การวางท่า...เคยกินไอศกรีมที่เฉลิมไทย สมัยก่อนบานานาสปลิต (Banana Split) ก็ถือว่าชั้นหนึ่งแล้ว สมัยก่อนไอศกรีม ๑๐ - ๑๕ บาท ก็แพงหูฉีกแล้ว เดียวนี้ไอศกรีมถ้วยละเป็นร้อย มันไม่มีร้านอาหารอะไรใหญ่ ๆ แบบที่ว่าเดี๋ยวนี้มีร้านกาแฟไม่มีหอคอก มีเฉลิมไทยก็โอโฮ พาสาวคงเฉลิมไทยได้ก็เทห์แล้ว”

สุมิตร ศิริชัย

Sala Chalermtai was constructed in 1940 during Field Marshal Plaek Phibunsongkhram's government. It was an entertainment venue with air conditioning and a hydraulic-controlled stage. Later, it was turned into a first class movie theater. If you wanted to watch a movie here, you must wear formal clothes, like a shirt or a dress.

Sala Chalermtai was also a hangout spot for teenagers who would come to watch movies, listen to music, eat Duck brand ice cream, and show their power by organizing charity concerts.

“I usually spotted girls in front of the theater, and if I saw someone pretty, I would go talk to her. If she's fine with it, she would talk to me. Then, we would agree on when and where to meet because we didn't have mobile phones at the time. When it's time, we would both show up. It's all about your style and your personality. I had ice cream at Sala Chalermtai. They used to have the best Banana Splits, the coolest ice cream at that time. It was about 10-15 baht, which was considered very expensive then. Today people would pay over a hundred baht for ice cream, but back then these things didn't exist, and there were no big restaurants like today. There's no Starbucks. It's already super cool to take a girl on a date at Sala Chalermtai,” Sumit Sirikhai.

“อาคาร Art Deco” อาคารทันสมัย

“Art Deco” buildings, modern architecture

สถาปัตยกรรม “Art Deco” ในตอนนั้นทันสมัยขนาดไหน... ก็ขนาดที่ว่าในตะวันตกตอนนั้นกำลังเป็นที่นิยมอยู่

จอมพล ป. พิบูลสงคราม หวังสร้างศูนย์กลางทางการเมืองที่ทันสมัย จึงออกพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ บริเวณถนนราชดำเนิน ใน พ.ศ. ๒๔๘๒ เพื่อสร้างชุดอาคาร ๑๕ หลัง ออกแบบด้วย “สถาปัตยกรรมแบบทันสมัย” ที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่แตกต่างจากสถาปัตยกรรมในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีความเรียบง่าย ลดความเป็นฐานานุศักดิ์ในงานสถาปัตยกรรม สื่อนัยแห่งความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย ที่ราษฎรเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

Art Deco buildings were extremely modern at the time, as it was a popular trend in the West then.

Field Marshal Plaek Phibunsongkhram wanted to build a modern trading hub, and therefore issued the Expropriation of Property Act to claim buildings along Ratchadamnoen Klang Road in 1939 and build a 15-unit building in art deco style. Art Deco was completely different from typical architecture in the absolute monarchy era: it was simple and did not scream ranks and titles. The Art Deco style interestingly became a reflection of liberal democracy, which is in principle the people hold sovereignty.

ภาพ : ตึก Federal Reserve Board Building, Washington D.C. ที่สร้างขึ้น ใน พ.ศ. ๒๔๘๐
Photo: Federal Reserve Board Building, Washington D.C. built in 1937.

อาคาร Art Deco เहांที่จำได้

Art Deco buildings in distant memory

อาคาร “Art Deco” เป็นอาคาร ที่ชั้นหนึ่งเป็นห้างร้าน ชั้นสองและชั้นสามเป็นที่อยู่อาศัย แล้วใครกันที่อยู่บนนั้น ?

“...บ้านผมอยู่อาคาร ๓ ตรงข้ามกับศึกษาศึกษา ข้างล่างเป็นเบนซ์ ผมเฝ้ามองถนนราชดำเนินและอนุสาวรีย์วันละหลาย ๆ รอบ เป็นเหมือนภาพเขียนที่มีชีวิตภาพใหญ่แปะที่หน้าต่างไม้สักสูงเกือบจะเป็นประตู...บางปี เพื่อน ๆ จะมาที่บ้าน มาดูหนังจากหน้าต่างห้องนอน...” บันทึกรความทรงจำจากหน้าต่างบานหนึ่งบนถนนราชดำเนิน เขียวชัย อิศรเดช (ภัณฑารักษ์วัยเก๋า)

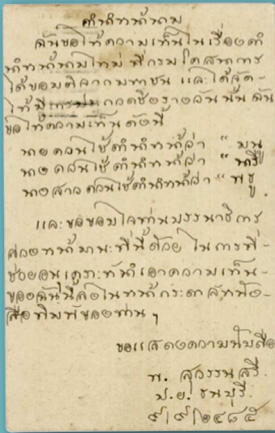
In this three-story Art Deco building, its first floor was a retail space while the second and third floors were a residential area. So, who lived here?

“...I lived in Building 3 on the opposite side of Gueksaphan. The first floor of the building was a Mercedes Benz showroom. I looked at Ratchadamnoen Road and the Democracy Monument several times a day, and it was like having a large living painting on my window, which was a big teak window almost as big as a door... Sometimes my friends would come over and watch movies from my bedroom window...” *Memories from a window on Ratchadamnoen Road by Thianchai Issaradej (senior curator).*

สำนักพิมพ์บนถนนราชดำเนิน

Printing houses on Ratchadamnoen Road

ถนนราชดำเนิน เป็นถนนเส้นหนึ่ง
ที่ถือว่าเคยมีหนังสือพิมพ์เจ้าดัง ๆ
ตั้งอยู่มากที่สุด ทั้งไทยราษฎร์
สยามรัฐ ดาวสยาม เชื่อว่า
หนังสือพิมพ์เหล่านี้ต้องเคย
ผ่านตาหลาย ๆ คนมาบ้าง

Ratchadamnoen Road used to be home
to several famous printing houses,
such as Thai Rat, Siam Rath, and Dao
Siam. These names must be familiar to
many.

วัตถุจัดแสดง : ไปรษณียบัตรจากประชาชนถึงบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ไทยราษฎร์แสดงความเห็นเกี่ยวกับคำนำหน้านาม
เชื้อเพื่อโดย : ประวิทย์ สังข์มี

Item: A postcard from a reader to Thai Rat newspaper's editor
about titles prefixing a person's name.

Item courtesy of: Prawit Sangmea

โรงเรียนกวดวิชา

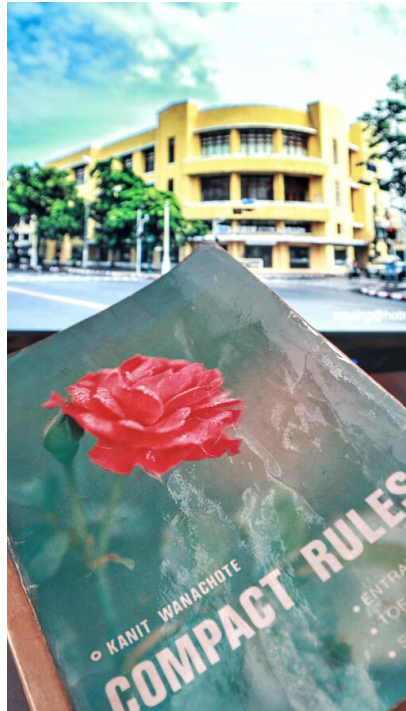
Tutoring schools

ครั้งหนึ่งใคร ๆ ก็มาเรียนพิเศษที่ราชดำเนิน

“หนังสือเล่มนี้ นอกจากเป็นตัวแทนแห่งความ
ทรงจำเมื่อครั้งเรียนพิเศษที่ Home of English แล้ว
ยังเปรียบเสมือนเป็นคัมภีร์แห่งวิชาภาษาอังกฤษ
สำหรับฉันด้วย มันคือสุดยอดติวเตอร์ (ไร้ชีวิต)
ที่แท้จริง” รุจิรา สาธิตภัทร

Once upon a time, everyone attended tutoring schools on
Ratchadamnoen Road.

“This book not only represents my memories from when I
went to Home of English tutoring school, but also it serves
as an English bible for me. It's the ultimate (lifeless) tutor.”
Rujira Satitpat.

วัตถุจัดแสดง : หนังสือติวภาษาอังกฤษ Home of English
Item: English tutoring book by Home of English.

#ระบอบเดิม #ระบอบใหม่ #...
#OldSystem #NewSystem #...

ห้างไทยนิยาม Thai Niyom Mall

ศูนย์รวมร้านค้าตัดเสื้อ ร้านทำผมสตรีและคลังแม่บ้าน ซึ่งก่อตั้งโดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม

การเกิดขึ้นของห้างไทยนิยามมีส่วนทำให้ผู้หญิงสามารถออกจากบ้านได้มากยิ่งขึ้น ใจกลางเมืองไม่ได้เป็นแค่พื้นที่ของผู้ชาย หากแต่มีร้านค้า ห้างต่าง ๆ ที่ขายสินค้าเพื่อผู้หญิงโดยเฉพาะอีกด้วย จะว่าไปแล้วห้างนี้ทำให้ราชดำเนินมีประโยชน์ใช้สอยคล้ายกับถนน “Champs-Élysées” ของฝรั่งเศสมากขึ้น

“อย่างไรก็ตาม การสร้างถนนราชดำเนินกลางขึ้นใหม่นั้น เป็นไปตามความคิดและความฝันของคณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน ในอันที่จะสร้างบ้านเมืองของตนให้ละม้ายกับกรุงปารีส อันเป็นมหานครที่ตนได้ให้ความนิยมมาตั้งแต่นั้นเป็นหนุ่ม

ถนนราชดำเนินกลาง นั้นตั้งใจกันไว้ว่า จะสร้างให้เหมือนถนนใหญ่กลางกรุงปารีส ที่มีนามว่า ซองส์เอลิเซ่”

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช

A center of tailoring shops, hair salons, and household items, established by Field Marshal Plaek Phibunsongkhram.

The birth of Thai Niyom Mall made Thai women leave their home more. The city center was no longer for men; there were also shops selling women's products. In a way, this mall made the road feel more like Champs-Élysées in France.

“However, the construction of Ratchadamnoen Klang Road followed the ideology and dream of those who wanted to change the country's system and make their country more like Paris, their dream city from young age. Ratchadamnoen Klang Road was intended to be just like Champs-Élysées in Paris.”

Mom Rajawongse Kukrit Pramoj.

ภาพ : อาคารเทเวศร์ประกันภัยเดิมนเคยเป็นห้างไทยนิยาม
Photo: Deves Insurance office, formerly Thai Niyom Mall.

ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ Sueksaphan Phanit

“หนังสือเรียนภาษาอังกฤษของแม่เมื่อ ๓๐ ปีก่อนจาก
ศึกษาภัณฑ์ ลูกโลกจำลองของตัวเองที่แม่พาไปซื้อ
๑๕ ปีก่อน...แต่อย่างหลังแม่น่าจะเป็นข้ออ้างเพื่อเดิน
มาซื้อลอตเตอรี่หน้ากองสลากมากกว่า..”

เอกภพ ตันอนุกุล

“My mother’s English textbook from 30 years ago, bought at
Sueksaphan Phanit, and a globe my mother took me to buy 15
years ago. For the latter, I think it was my mother’s excuse to
come buy Lottery tickets at the Lottery Office.”

Ekkapop Tunanukul.

ภาพ : ลูกโลกและหนังสือที่ซื้อมาจากศึกษาภัณฑ์พาณิชย์
Photo: A globe and a book bought at Sueksaphan Phanit.

สถานบันเทิงบนราชดำเนิน Entertainment venues on Ratchadamnoen Road

ในช่วงสงครามเย็น นโยบายของสหรัฐอเมริกาคือ
การป้องกันไม่ให้ไทยตกเป็นคอมมิวนิสต์ ดังนั้นจึง
สนับสนุนงบประมาณมหาศาลให้ไทยได้พัฒนาระบบ
สาธารณูปโภค ซึ่งบนถนนราชดำเนินในช่วงเวลานั้น
ก็ถือว่าเป็นศูนย์กลางความเจริญ มีร้านอาหารและ
ไนต์คลับหลายแห่ง

During the Cold War, the United States tried to prevent Thailand
from becoming communist, and therefore offered a generous
amount of funds for Thailand to develop its infrastructure.
Ratchadamnoen Road at the time was the center of civilization,
with many restaurants and nightclubs.

ภาพ : บรรยากาศภายในมูแลงรูจไนต์คลับ
Photo: Inside Moulin Rouge Nightclub

แผนพัฒนา VS พลัดถิ่น ที่นี้เคยมีคนอยู่

Development plan VS Uprooted people

ชุมชนป้อมมหากาฬ สถานที่ผลิตเครื่องดนตรีไทย และแหล่งกำเนิดวิกิเกอแห่งแรก อย่างวิกิเกอพระยาเพชรปาดิ รวมไปถึงบ้านทรงไทยอายุ ๑๒๐ ปี แต่แล้ว พ.ศ. ๒๕๒๕ กรุงเทพมหานครมีโครงการอนุรักษ์และปรับปรุงป้อมมหากาฬ ให้กลายเป็นสวนสาธารณะ และเพื่อเป็นการอนุรักษ์โบราณสถาน จึงเกิดการต่อสู้เพื่อความคงอยู่ของชุมชน

Pom Mahakan Community was home to Thai musical instrument makers and the first Likay troupe, Phraya Petchapranī Troupe, as well as a 120-year-old Thai pavilion. In 1980, Bangkok renovated the area around Mahakan Fort into a public park in order to conserve the historical place. The community had to stand up and fight for their survival.

ภาพ : สวนสาธารณะหลังป้อมมหากาฬ
Photo: Public park behind Mahakan Fort.

โปสเตอร์ป้อมมหากาฬ กับประเด็นการต่อสู้ ที่เคลื่อนไหว

Mahakan Fort poster and an ongoing fight

แค่นี้ถึงจะพอ ?

การต่อสู้ ๒๖ ปี ที่ฟ่ายแพ้

How long is too long?

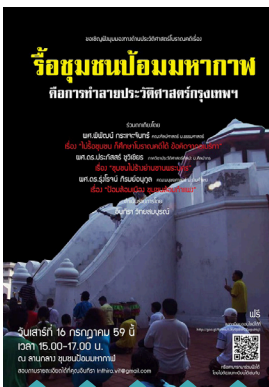
After 26 years of fighting, they lost.

การต่อสู้ของชุมชนป้อมมหากาฬ ได้บันทึกกระแสแนวคิดของการพัฒนาเมือง ตั้งแต่เรื่องชุมชนประวัติศาสตร์เก่าแก่ชานพระนคร เรื่องสิทธิที่จะอยู่อาศัยในเมือง และเมื่อกรุงเทพฯ ออกแผนแม่บทให้พัฒนาย่าน “สร้างสรรค์” ที่แสดงถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ชุมชนป้อมมหากาฬก็พร้อมปรับตัวเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต ให้เยาวชนได้เข้ามาเรียนรู้ โดยมีนักวิชาการ เอ็นจีโอ (NGOs) และเครือข่ายชุมชนข้างเคียงจำนวนมากมาร่วมด้วยช่วยกัน

The resistance of Pom Mahakan community marked a significant moment in the history of urban development in terms of long-standing communities and their right to remain in the city. When Bangkok City issued a master plan to develop a “creative” district to depict a Thai way of life and culture, Pom Mahakan community was ready to become a living museum for the new generation to learn from, with experts, NGOs and neighboring communities supporting them.

แต่สุดท้ายแล้ว หลังจากการต่อสู้จบลง ชุมชนป้อมมหากาฬก็ได้กลายเป็นสวนสาธารณะตามแผนพัฒนาที่เขียนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕

After the long fight ended, Pom Mahakan community became a public park according to the development plan written in 1982.

ภาพ : โปสเตอร์งานวิชาการในประเด็นการต่อสู้ของชุมชนป้อมมหากาฬ
เอื้อเฟื้อโดย : ชุมชนป้อมมหากาฬ
Photo: A poster from an academic discussion about the fight of the Mahakan Fort.
Item courtesy of: Pom Mahakan Community.

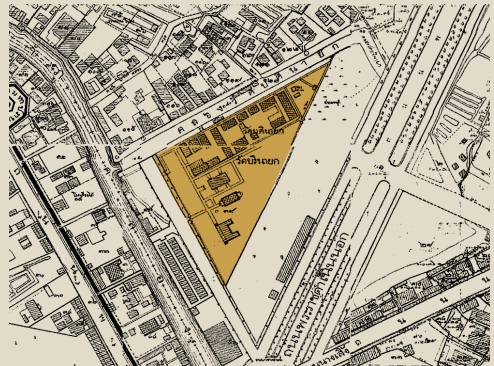
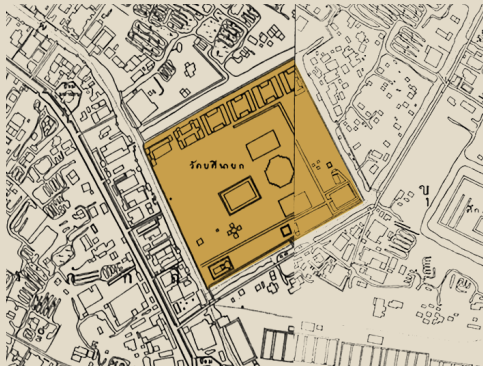

วัดเล็ก บนถนนใหญ่

Small temple, big road

วัดปรินายก วัดเล็ก ๆ บนถนนราชดำเนินนอก อดีตเคยเป็นวัดที่มีขนาดใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ ๒ สร้างโดยเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) แต่เมื่อมีการตัดถนนราชดำเนินในสมัยรัชกาลที่ ๕ ผ่านเข้ามาในพื้นที่ของวัด จึงมีการกำหนดเขตวัดใหม่ วัดใหญ่ก็เล็กลง

Parinayok Temple was a small temple on Ratchadamnoen Nok Road. Formerly, in the reign of King Rama II, it used to be a big temple, built by Chao Phraya Bodindecha (Sing Singhaseni). When Ratchadamnoen Road was constructed in the reign of King Rama V, a part of the temple was taken away, and the size of the temple became smaller.

ภาพ : พื้นที่วัดปรินายกก่อนตัดถนนราชดำเนิน vs พื้นที่วัดปรินายกหลังตัดถนนราชดำเนิน เอื้อเฟื้อภาพโดย : ชาตรี ประภิตนทการ
Photo: Parinayok Temple's area before Ratchadamnoen Road was constructed VS Parinayok Temple's area after Ratchadamnoen Road was constructed.
Item courtesy of: Chartri Phakitnonthakan

“UN” ร่องรอยสงครามเย็นที่ยังเห็นอยู่

UN and remaining traces of the Cold War

ทำไม สำนักงานองค์การสหประชาชาติ หรือ “UN” จึงตั้งอยู่บนถนนราชดำเนิน ก็เพราะว่าตึกนี้ คือ หนึ่งในประจักษ์พยานสงครามเย็น ไทยให้ความช่วยเหลือสหรัฐอเมริกาอย่างจริงจัง สหรัฐอเมริกาจึงเป็นผู้ผลักดันให้ไทยเป็นสมาชิกสหประชาชาติ ใน พ.ศ. ๒๔๘๙ และมีมติก่อสร้างอาคาร “UN” บนถนนราชดำเนินนอก ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ ต่อมามีการตั้งสำนักงานที่กรุงเทพฯ ใน พ.ศ. ๒๕๑๘

Why is the United Nations Office in Bangkok Located on Ratchadamnoen Road? This building was one of the witnesses of the Cold War, in which Thailand actively supported the United States. In turn, the US supported Thailand to become a member of the United Nations in 1946, and the UN Building was built on Ratchadamnoen Nok Road in 1964 before the United Nations Office in Bangkok was established in Bangkok in 1975.

#โลกเสรี #โลกคอมมิวนิสต์ #...
#FreeWorld #CommunistWorld #...

ภาพ : ศกาลสันติธรรม
Photo: Santitham Hall.

ภาพ : ตึก “UN” ในปัจจุบัน
Photo: The United Nations building today.

สะพาน “มัทวานฯ” จุดเริ่มต้นของวลี “เลือกตั้งสกปรก”

Makkhawan Rangsan Bridge, the birthplace of “Filthy Election”

๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ปรากฏตัวบนสะพานมัทวานรังสรรค์ พบปะกับนักศึกษาที่รวมตัวกันประท้วงการเลือกตั้ง ที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม พรรคเสรีมนังคศิลา เป็นฝ่ายชนะ โดยบอกกับนักศึกษาว่า “ถ้าคุณถามผมโดยตรง ผมจะตอบว่าเป็นการเลือกตั้งที่สกปรกสกปรกที่สุด ทุก ๆ คนโกง” พร้อมกับเปิดทางให้ขบวนประท้วงมุ่งหน้าไปทำเนียบรัฐบาล

On March 2, 1957, field Marshal Sarit Thanarat appeared on the Makkhawan Rangsan Bridge to meet with the students who gathered to protest against the election result, as Field Marshal Plaek Phibunsongkhram’s Seri Manangkhasila Party won the election. Sarit said to the students, “The election was dirty, the dirtiest. Everybody cheated.” He then allowed the protestors to move towards the Government House.

This incident made Sarit Thanarat popular among the people, and soon after, he took the power from Field Marshal Plaek Phibunsongkhram and became the new prime minister.

สถานการณ์ครั้งนี้ทำให้จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์เป็นที่นิยมของประชาชน ต่อมาไม่นานก็ทำการยึดอำนาจจอมพล ป. พิบูลสงคราม และขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อมา

ภาพ : จอมพลสฤษดิ์ ปรากฏตัวบนสะพาน
Photo: Sarit Thanarat on the bridge.

#จอมพล ป. พิบูลสงคราม #จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ #...
#FieldMarshalPlaekPhibunsongkhram #SaritThanarat #...

เวทีราชดำเนิน เวทีมาตรฐาน Rajadamnern Stadium, a standard boxing ring

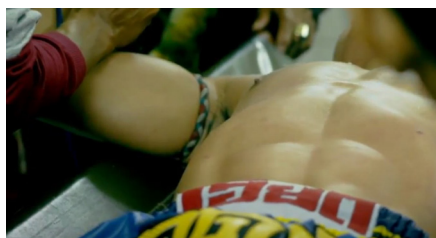
หากสนามมวยลุมพินีคือ “วิกสังกะสี” สนามมวยราชดำเนินก็คือ “วิกแอร์” สนามมวยแห่งนี้เป็นต้นกำเนิดของ “มาตรฐาน” หลายอย่าง เช่น กฎ กติกา ขนาดเวที จำนวนยกที่ชก ส่งเสริมให้มวยไทยก้าวไกลในระดับสากล

Lumpini Stadium is a shabby boxing ring, while Rajadamnern Stadium is an air-conditioned one. It is the birthplace of many “standards” in Thai boxing, such as rules, the size of the boxing ring, and the number of rounds, promoting the status of Thai boxing internationally.

เวทีราชดำเนิน สิ่งเวียนชีวิต Rajadamnern Stadium, a stadium of life

นักมวยจำนวนมาก มักมาจากครอบครัวที่ยากจนในภาคอีสาน สำหรับคนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา หากต่อมวยเป็น ก็จะสามารถได้ด้วยหยาดเหงื่อ เลือด และรอยฟกช้ำตามร่างกาย และถ้ามีแววดี ก็อาจได้เป็นฮีโร่โอลิมปิกตามอย่างรุ่นพี่หลาย ๆ คนที่ก็เคยชกประจำที่นี่

Many boxers come from poor families in the Northeast, and for the uneducated, boxing is a way to earn a living through blood, sweat and bruises. If you're good enough, you might become the next Olympic champion like many other boxers at this stadium before you.

ภาพจากภาพยนตร์ “มวยศิริไล” “The Civilization”
โดย จิระเมธ ใจวัศศิริ (Jiramate Ngowsiri)

การต่อสู้ด้วยแรงทั้งหมดที่มีเพื่อหวังว่าวันหนึ่งตัวเขาเอง ความฝันและครอบครัว จะต้องดีขึ้นแม้ต้องแลกกับความเจ็บปวดอันแสนสาหัสทั้งร่างกายและจิตใจ

He gives it all he's got, hoping that one day, his life, his dreams, and his family will be happy, even if it means going through excruciating physical and mental pain.

บ้านเจ้าบ้านนาย (ก) A prime (minister) residence

วังปารุสกวัน เคยเป็นบ้านเจ้านาย นั่นคือวังของสมเด็จพระเจ้า เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

ก่อนที่วังปารุสกวันจะกลายมาเป็นบ้านพักของพระยาพลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรีคนที่ ๒ ของไทย บ้านหลังนี้ตกเป็นที่รับรองแขกของรัฐมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ ภายหลังสมเด็จพระเจ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ทิวงคต และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ เสด็จไปศึกษาที่ต่างประเทศ

เนื่องจากเป็นสถานที่ราชการ หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองวังปารุสกวันก็ได้เป็นบ้านพักของคณะราษฎร

Paruskavan Palace used to be a royal residence where King Rama V's son Prince Chakrabongse Bhuvanath resided. Later, it became the residence of General Phraya Phahonphonphayuhasena, Thailand's second prime minister.

This palace served as a residence for state guests since the reign of King Rama VI after the death of Prince Chakrabongse Bhuvanath and his son Prince Chula Chakrabongse went to study abroad.

Since this palace belonged to the government, after the political reform, Paruskavan Palace became the residence for the People's Party members.

ภาพ : สมเด็จพระเจ้า เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ, หม่อมคัทรีน และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ เมื่อครั้งทรงพระเยาว์

Photo: Prince Chakrabongse Bhuvanath, his wife Chaterina, and their young son Prince Chula Chakrabongse.

ภาพ : คณะราษฎรหน้าวังปารุสกวัน

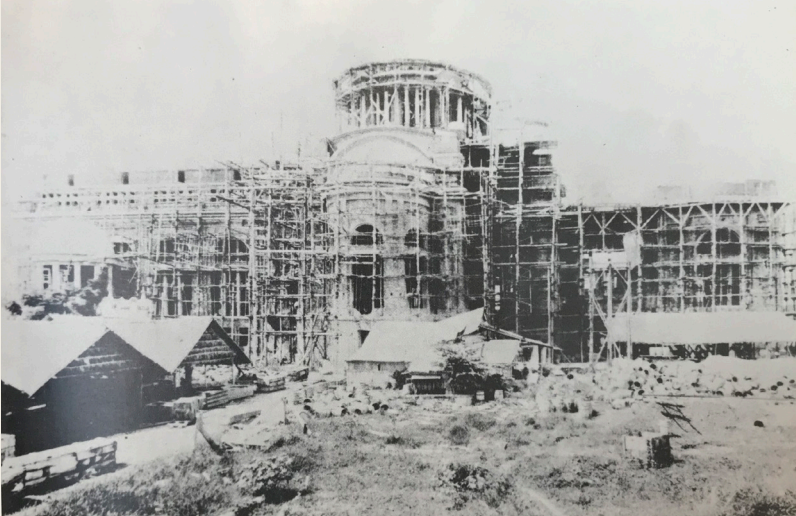
Photo: The People's Party in front of Paruskavan Palace.

“พระราชวังดุสิต”

ปลายทางของถนน จุดเริ่มต้นของการสร้าง

Dusit Palace: End of the road, beginning of many buildings

ภาพ : พระที่นั่งอนันตสมาคม
ขณะก่อสร้าง
Photo: The Ananta Samakhom
Throne Hall during construction.

เราอาจเข้าใจว่า พระราชวังดุสิตเป็นปลายทางของถนนราชดำเนิน ที่เริ่มต้นจากพระบรมมหาราชวัง ทว่าแท้จริงแล้ว ถนนราชดำเนินเริ่มสร้างจากราชดำเนินนอก กลาง และใน

รัชกาลที่ ๕ มีพระราชประสงค์ให้สร้างพระราชวังดุสิตเป็นสถานที่เสด็จฯ แปรพระราชฐาน และแก้ปัญหาความแออัดของพระบรมมหาราชวัง โดยดำเนินการจัดซื้อที่ดินของราษฎร สร้างรั้วเหล็กเพื่อกั้นเขตพื้นที่ระหว่างพระราชวังและภายนอก และให้สร้างถนนราชดำเนินเพื่อเป็นเส้นทางเชื่อม

We may think that Dusit Palace is the end of Ratchadamnoen Road, which starts at the Grand palace. In fact, Ratchadamnoen Roads were constructed from Ratchadamnoen Nok and Klang to Nai respectively.

King Rama V wanted to build Dusit Palace as a royal residence and to reduce the overcrowded condition of the Grand Palace. The King purchased the land from the people, and built a metal fence to separate between inside and outside the palace. Ratchadamnoen Road was constructed to connect the two.

พระที่นั่งอนันตสมาคม รัฐสภาแห่งแรก The Ananta Samakhom Throne Hall, the first Government House

๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ หนึ่งในภารกิจที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงสำเร็จ คือ คณะราษฎรสามารถควบคุมตัวเจ้านายพระองค์สำคัญ ๆ เพื่อไม่ให้ทรงต่อสู้ขัดขืนได้ และเพื่อเป็นองค์ประกันต่อรองให้ รัชกาลที่ ๗ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

สถานที่ควบคุมตัว คือ พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยใช้เป็นกองบัญชาการ และมีการเชิญเชิญธงไตรรงค์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของชาติขึ้นบนยอดโดมพระที่นั่งแทนที่ธงมหาราช ซึ่งเป็นธงประจำพระองค์ของพระมหากษัตริย์

ต่อมาพระที่นั่งอนันตสมาคมถูกใช้เป็นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕

On June 24, 1932, the move that was considered the success of the revolution was when the People's Party held some princes in custody to force King Rama VII to surrender and change the ruling system.

The princes were detained in the Ananta Samakhom Throne Hall, which served as the command center. The national Thai flag, the symbol of the nation, was erected on the dome above the Ananta Samakhom Throne Hall, replacing the King's flag.

The Ananta Samakhom Throne Hall was used for the first session of the People's Assembly on June 28, 1932.

ภาพ : ประธานสภาผู้แทนราษฎรอ่านประกาศรัฐธรรมนูญฉบับถาวรหน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม

Photo: President of the National Assembly read Siam's permanent constitution at the Ananta Samakhom Throne Hall.

ส่องรอย (ส่องไปตามรอย)

A trip down memory lane

เส้นทาง ๘ เส้นทาง ที่จะพาผู้ชมเข้าไปสำรวจโลกของผู้คนที่เข้ามาผูกพันกับถนนราชดำเนินในแง่มุมต่าง ๆ มีวชิรมuseumขอเชิญทุกท่านทะเลาะรอบ นำตนเองเข้าไปสู่สถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย เพื่อเรียนรู้ชีวิตหรือวิถีคิดที่ต่างจากตนเอง อันจะนำไปสู่ความเข้าใจความเห็นอกเห็นใจ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เรามีชั้นดีธรรมและชะลอการด่วนตัดสินต่อความเห็นต่าง ในฐานะที่ราชดำเนิน เป็นเวทีประชันความคิดอย่างแหลมคมมาตลอด ๑๒๑ ปี

There are eight routes down memory lane that will take you to explore the world of those who are connected to Ratchadamnoen in various aspects. Museum Siam invites you to take yourself to unknown places to learn more about life and view things from a different perspective, so you can be more understanding and empathy—two qualities that will help keep your impatience and hasty judgment at bay. After all, Ratchadamnoen has witnessed countless battles of differences over the past 121 years.

สองรอย ต : บทเพลงแห่งราชดำเนิน

A trip down memory lane, route 1: Ratchadamnoen, the road of lights and free spirits

เส้นทางของวัยรุ่นยุคเบบี้บูมเมอร์ที่มีถนนราชดำเนิน เป็นสถานที่ที่แสงอาทิตย์ ไม่ว่าจะเป็นการดูหนัง ฟังเพลง และสิ่งที่พิเศษคือจะมีธรรมเนียมปิดโรงภาพยนตร์ ศาลาเฉลิมไทย เพื่อจัดคอนเสิร์ตและฉายภาพยนตร์ รอบพิเศษ แต่แล้วเมื่อการเมืองเริ่มดุเดือด วัยรุ่น ยุคนี้ก็ได้ไม่ได้เฉยเมย กลับมุ่งหน้าแสวงหาความ ยุติธรรมบนถนนเส้นนี้

Ratchadamnoen was a place where Baby Boomers would come hang out as teenagers to watch movies, attend concerts, and dine with friends. There was a special tradition of closing a theater (Sala Chatermthai) to organize special concerts and movies. Then, as politics heated up, these teenagers did not just watch idly: they sought justice on this road too.

สองรอย ๒ : อยู่ราชดำเนิน

A trip down memory lane, route 2: Homeless people and the road of struggles

เส้นทางของคนไร้บ้าน กลุ่มคนที่ไม่เพียงแต่อาศัย และทำมาหากินอยู่บนถนนเส้นนี้ หากแต่ยังเป็น ฟันเฟืองเล็ก ๆ ในระบบเศรษฐกิจฐานรากและงาน จ้างไม่ประจำ ที่คอยเติมเต็มในระบบเศรษฐกิจ ขนาดใหญ่

ด้วยข้อจำกัดอันมากมายในชีวิต แต่คนไร้บ้านและ ถนนราชดำเนินก็มีส่วนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

Trace the steps of homeless people who not only live here but also make a living here. They play a small role in driving the economy as Precarious worker, fulfilling the economy in the macro economy.

Despite so many limitations in life, these homeless people and Ratchadamnoen Road support one another.

ส่องรอย ๓ : หนังสือที่หนีแต่หนีายชีวิต

A trip down memory lane, route 3: The new generation and the legacy of Ratchadamnoen

คนรุ่นใหม่ ผู้เติบโตขึ้นมาจากมรดกทางความคิด และสัญลักษณ์ของราชดำเนินผ่านวรรณกรรม และการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนคนราชดำเนิน นับเป็นร่องรอยเล็ก ๆ ในยุคท้าย ๆ ก่อนที่ถนนเส้นนี้จะปรับเปลี่ยนขนานใหญ่จนอาจจะไม่เหลือมรดกในรูปแบบเดิมไว้ให้จดจำ

The new generation grew up with ideologies and symbols of Ratchadamnoen through literature. It is good to be part of the Ratchadamnoen community in its final days before imminent changes in the near future, before the heritage becomes nothing but a memory.

ส่องรอย ๔ : วังปารุสก์

A trip down memory lane, route 4: The birth of Paruskavan Palace

คัดจากหนังสือ “เกิดวังปารุสก์” พระนิพนธ์ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ซึ่งเป็นหนังสืออัตชีวประวัติของพระองค์ โดยบท “ส่องรอย” ชิ้นนี้ นำเสนอนับตั้งแต่ช่วงปลายรัชกาลที่ ๕ จนถึงการจัดการแสดงขับรถ “โรมิวลุส” ของ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิรพงศ์ภาณุเดช ใน พ.ศ. ๒๔๘๐ ร่วมกับรัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนา

The book “Brought Up In English” by Prince Chula Chakrabongse. This route brings you the prince’s biography from the Late King Rama V’s era, including Prince Birabongse Bhanudej’s Romulus car racing show in 1937 organized together with General Phraya Phahonphonphayuhasena’s government.

ส่องรอย ๕ : ตามรอยทาง

A trip down memory lane, route 5: Bangkok gardeners and the road of change

เส้นทางของคุณแลต้นไม้สังกัดกรุงเทพมหานคร
ผู้ที่ต้องปรับตัวกับทุกการเปลี่ยนแปลงของถนนที่
เน้นระเบียบและความสวยงาม โดยที่คนตัวเล็ก ๆ
หาได้มีกำลังปรับตัวได้มากครั้ง

Follow the footsteps of Bangkok's gardeners who must
adapt to every single change they witness on this beautiful
and orderly road. However, people can't appropriate
themselves to every change.

ส่องรอย ๖ :

อย่าได้อ้างว่าฉันเป็นผู้หญิงของเธอ

A trip down memory lane, route 6: I can never be your woman

เส้นทางของนักเรียน นักศึกษาดังแต่ก่อนยุค ๒๕๒๐
ที่เข้ามาร่ำเรียนพิเศษและเติบโตมาพร้อมกับ
กระแสของฝ่ายซ้ายในยุค ๑๔ ตุลา ที่ไม่เพียงเป็นการ
เรียกร้องประชาธิปไตยแต่ยังเป็นหมุดหมายของ
เสรีภาพในหลากหลายมิติ รวมไปถึงการรณรงค์
ความเสมอภาคและความหลากหลายทางเพศ

Students before the 1980s came to study here and grew
up with the left-wing ideologies of the October 14 era. They
not only called for democracy, but also for freedom in other
values, including equality and gender diversity.

ส่องรอย ๗ : วนดำเนินเปอร์สเปกทีฟ

A trip down memory lane, route 7: Ratchadamnoen perspective

ส่องรอยของเด็กชายคนหนึ่งที่ได้แรงบันดาลใจจากสิ่งปลูกสร้างอันเป็นอัตลักษณ์ของความทันสมัยใหม่บนราชดำเนินและเป็นผู้ที่เชื่อว่าสถาปัตยกรรมบนราชดำเนินนั้นสามารถบอกความเป็นไปของสังคมได้ไม่แพ้กับเรื่องเล่าด้านอื่น ๆ ของถนน

Trace the steps of a boy who was inspired by iconic modern Architecture on Ratchadamnoen Road. He believes that the architecture of Ratchadamnoen Road tells many stories of our society which are as interesting as other aspects of the road.

ส่องรอย ๘ : รสชาติแห่งยุคสมัย

A trip down memory lane, route 8: Flavors of Ratchadamnoen

เส้นทางของนักชิมที่อยู่ในยุคกลางเก่ากลางใหม่ แม้อายุจะอยู่ในรุ่นเบบี้บูมเมอร์ แต่ยังคงเสาะแสวงหาความหลากหลายของรสชาติบนถนนราชดำเนิน ไปพร้อมกับทำความเข้าใจรสชาติที่เปลี่ยนไปตามแต่ละยุคสมัย

Foodies in the half-new, half-old era, despite being Baby Boomers, seek delicious flavors on Ratchadamnoen Road. Get to know changing flavors that evolved in time.

“ภัณฑารักษ์วัยเก๋า” ศัพท์ใหม่ ที่จะพบอีกมากใน นิทรรศการชุดนี้

มิวเซียมสยาม ในฐานะห้องปฏิบัติการทางพิพิธภัณฑ์ กำลังหาวิธีใหม่ ๆ ในการรับมือกับภาวะสังคมสูงวัย คงจะดีไม่น้อย หากผู้สูงวัยซึ่งเต็มเปี่ยมด้วยประสบการณ์ ความทรงจำ และศักยภาพ จะเป็นผู้เล่าเรื่องใน พิพิธภัณฑ์ แทนที่จะเป็นผู้รับฟังหรือผู้รับบริการ

มิวเซียมสยามจึงได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “ภัณฑารักษ์ วัยเก๋า เล่าเรื่องราวราชนา” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีคนวัยเก๋า ๑๖ ท่าน เข้าร่วมแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ ทักษะการเป็นภัณฑารักษ์ ทั้งการเก็บข้อมูล เล่าเรื่อง และผลิตสื่อวีดิทัศน์ด้วยกล้องมือถือ ฯลฯ เมื่อจบการ อบรมฯ คนวัยเก๋าทั้ง ๑๖ ท่าน ก็ได้ร่วมกันจัด นิทรรศการขนาดย่อม “My ราชดำเนิน” ถัดจากนั้น ก็ร่วมงานกับมิวเซียมสยามเรื่อยมาในการพัฒนา แนวคิด เนื้อหา และกระบวนการเรียนรู้ในนิทรรศการ “ล่องรอยราชดำเนิน : นิทรรศการผสนวัย” ที่ท่าน กำลังรับชมอยู่นี้

จากการทำงาน “ผสนวัย” ร่วมกันเกือบหนึ่งปีกับ ทีมมิวเซียมสยาม เราไม่พบ “ผู้สูงวัย” หากเป็น “หนุ่มสาวจากยุคเบบี้บูมเมอร์” ที่ร่วมกันสร้างสรรค์ นิทรรศการผสนวัย

“Senior curator” is a newly coined term seen all over this exhibition.

Museum Siam as a museum laboratory is seeking novel methods to deal with aging society. It would be nice to have senior people full of experiences, memories, and capacities to tell museum stories instead of being listeners or customers.

To that end, in 2019 Museum Siam organized a workshop “Senior Curator and Ratchadamnoen Stories.” Sixteen senior persons participated to have training in curatorial skills: data collecting, storytelling, and producing video with smartphone camera, etc. Upon finishing the training, these sixteen senior curators collaboratively creating a small exhibition called “My Ratchadamnoen.” After that, they continued to work with the Museum Siam to develop ideas, contents, and learning process in the exhibition “Traces of Ratchadamnoen: Trans-Generation Exhibition” at which you are viewing.

While the “trans-generation” collaboration between the senior curators and the Museum Siam’s staffs continued for almost a year, we never met any “elder” at all. Rather, they are the “Youths of the Baby Boomer Era” who help creating a heart-merging exhibition.

ล่องรอย ๖ : อย่าได้อ้างว่าฉันเป็น ผู้หญิงของเธอ

A trip down memory lane, route 6:
I can never be your woman

กฤติกา โปกากร
Krittika Pokagorn

อยากเล่าเรื่องของผู้หญิงกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองและการเติบโตทางความคิดจากเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา, ๖ ตุลา, พฤษภา ๒๕๓๕ เพื่อให้เห็นว่าผู้หญิงก็มีส่วนขับเคลื่อนประชาธิปไตยเพื่อความยุติธรรม

โดยนำเสนอผ่านเส้นทาง “ล่องรอย” เพื่อให้รับรู้ถึงความรู้สึก และมุมมองแบบสตรีนิยมของผู้หญิงคนหนึ่ง พร้อมกับ ภัยฉาบฉวยที่เป็นเหตุการณ์จริงบนราชดำเนิน

I want to share stories about women and political movements and how my mind matured through the October 14, October 6 and Black May incidents. I want to show that women played a significant role in driving democracy and calling for justice.

I present this through a route that will take you to see and feel things through feminist perspective of a woman against the backdrop of Ratchadamnoen where those incidents actually occurred.

curator's note

ได้ค้นหาคำความจริงเกี่ยวกับเรื่องราวของคนตัวเล็กตัวน้อย ที่ก็เป็นคน “เท่ากัน” เหล่าผู้คนที่อยู่ในชุมชนควรส่งเสียงและมีช่องทางส่งต่อสิ่งที่เขาอยากบอก เมื่อเรามีโอกาสต้องให้โอกาสผู้อื่น

I got to search for the truth and learn about subaltern, disadvantaged people who were all equally human. People in the community should express themselves and have a channel to voice. We must give them an opportunity when we can.

ย่างก้าวกับกาลเวลา Step forward with time

เขตินิธิ สุนันทะนาม
Kednithi Sunontanam

“อยากเล่าราชดำเนินผ่านผัสสะทั้งหมดที่มี ผ่านมุมมอง ผ่านศิลปะ ที่ตัวเองคุ้นเคยและเติบโตมา การได้ดำดิ่งกับบรรยากาศที่ทำให้นั่งวาดภาพได้เป็นชั่วโมง แม้ขณะนั้นยังเป็นนักเรียนเพาะช่าง มีทุนที่จำกัด ต้องใช้วัสดุใกล้ตัวเช่น การ์ด หรือกิ่งไม้แทนเกรียงปาดสีน้ำมัน”

“I want to tell stories of Ratchadamnoen in all senses through perspectives and arts that I'm familiar with. It's great to dive deep into the atmosphere that allowed me to draw a picture for hours while I was an art college student with limited budgets who happened to rely on any available materials like cards and wood branches as painting equipments.”

curator's note

“เกิดความฮึกเหิมอีกครั้ง ปลูกสมอง ปลูกความรู้สึก ความกระชุ่มกระชวยให้กลับมาอีกครั้ง ไม่เที่ยวเฉาไปตามสภาพ กลับมาใฝ่รู้อดีตแล้วนำมาพูดคุยกับคนปัจจุบัน เป็นคนแก่ที่เล่าอย่างมีพล็อตเรื่อง ไม่ใช่เล่าไปเรื่อย ๆ ไม่ใช่พร่ำไปวัน ๆ”

“I feel motivated once again. My brain and my senses are revitalized, not withered through times. I am curious about the past and want to present it to the new generation. I am an elder who tells well-structured stories, not blabbering aimlessly.”

ชยุต Sent a Photo ส่งสุขทุกยุคเลย Chayut sent a Photo

ชยุต กวีกิจพนิต
Chayut kawekit p-nit

“ช่วงเวลาของคนยุค gen เรา เรียกได้ว่าเห็นทั้งโลกยุคเก่า และยุคใหม่ ราชดำเนินเป็นปฐมบท และดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน มีความสุข ความทรงจำมากมายที่เราเคยเห็น และเปลี่ยนแปลงไป การเล่นว่าวของเด็กยุคก่อน ก็คงนึกไม่ถึงว่าจะมีอะไรสนุกกว่านี้ เช่นกัน เด็กยุคใหม่ที่เล่น โดรน ก็คงนึกไม่ออกว่า การเล่นว่าวมันสนุกตรงไหน...”

จริง ๆ แล้วเนื้อหาของความสุข ความสนุก ไม่ต่างกัน ความสุขไม่หายไปไหน เพียงแต่ต่างยุคต่างเวลา...

อยากเล่าเรื่องความทรงจำ ความประทับใจ นำเสนอผ่านภาพที่น่าสนใจ หากภาพเก่า และใหม่นำมาทำให้ออกมาลงตัวกัน”

“My generation gets to see both the old world and the new world. We saw Ratchadamnoen in its early days up until today. There have been so many happy memories as well as so many changes. Back then, being a kid, I couldn't imagine there could be anything more fun than flying kites. But kids today who play drones cannot imagine either how kite flying would be fun.

In the end, the essence of fun and happiness is the same. Time is the only difference.

I want to tell my memories and stories through interesting photos, blending old and new images together.”

Vanishing Pace

ก้าวย่างที่ห่างหาย

ญานิน วงษ์ชัย
Yanin Wangsai

เลือกที่จะเล่าเรื่องผ่านจดหมาย ๓ ฉบับ ๓ ช่วงเวลา เนื่องจากเห็นว่า การใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ นั้น เป็นการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ และมุมมองที่เป็นของเราเอง สิ่งที่เราได้สัมผัสสมัยที่เรายังใช้ชีวิตอยู่บนถนนสายนี้ จดหมายจะให้มิติของเวลาที่ชัดเจน และให้อารมณ์ร่วมมากกว่าการเขียนแบบอื่น

I decided to tell my stories through three letters from three different times because I think it's more genuine to tell things from a first person point of view, because it's about my experience and my perception. I wrote about what I experienced when I lived on this road. Each letter clearly states the time, and it takes you deeper into the story than other forms of writing.

โปสต์การ์ดคาเฟ่ ...

New normal Museum Cafe

Post card's cafe

ดารานี เวชพงศา
Daranee Vejpongsa

“เราได้แรงบันดาลใจอย่างมากจากของสะสมและโปสต์การ์ดเก่าของพ่อ เสียขายที่เมื่อก่อนไม่เห็นคุณค่าจนกระทั่งพ่อเสีย เราจึงอยากส่งต่อแรงบันดาลใจนี้ให้กับคนรุ่นใหม่ก่อนสายเกินไป เราอยากคุยกับเขาผ่านสื่อที่เขาใช้ ทุกวันนี้ ก็เลยลองแทบทุกอย่าง ทั้ง ‘Blog’ ทั้ง ‘TikTok’

สิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ แม้ไม่ถูกบันทึกในหอจดหมายเหตุ แต่ถ้าอ่านดี ๆ จะเห็นข้อความระหว่างบรรทัด ได้เห็นการประชันทางความคิด ได้เห็นบรรยากาศของยุคสมัย จึงอยากต่อยอดเป็นโปสต์การ์ดคาเฟ่ มีอาหารทานเล่นรสชาติราคาดีเน้นมีบทสนทนาผ่านความทรงจำ”

“I was very much inspired by my father's collectible items and old postcards. Unfortunately, however, I realized their values only after my father passed away. So, I want to pass on this inspiration to the new generation before it is too late. I want to communicate with them through the media they are familiar with; I've tried them all, from blogging to TikTok.”

Tiny objects in the past may not be archived, but if you look carefully between the lines, you will see battles of opinions and the atmosphere of that era. I wanted to create a postcard cafe where people can enjoy the flavors of Ratchadamnoen and talk about their memories.”

หน้าต่าง ๆ

The story of one window

ธีชัย อิศรเดช
Thianchai Isaradech

“เป็นการเล่าสิ่งที่เห็นและรู้สึกผ่านหน้าต่างห้องนอน ซึ่งอยู่บนอาคาร ๓ ชั้น ๔ ถนนราชดำเนินกลาง ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๓๒ ผ่านมุมมองของเด็กบ้านนอกที่เติบโตมาบนถนนสายนี้ เรียนแถวนี้ เล่นแถวนี้ กินแถวนี้ เพื่อให้เห็นอิทธิพลของที่นี่ที่มีต่อความคิด ความฝัน และตัวตนของคน ๆ หนึ่ง อย่างไม่รู้ตัวจนเมื่อบิดาเสียชีวิตจึงย้ายออก จากนั้นก็ได้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง กางเต็นท์นอนกลางถนนอย่างมีความสุข นึกถึงความทรงจำอันมากมายที่เคยมี เมื่อได้รับคัดเลือกให้เป็น ‘co-curator’ จึงอยากเปิดกล่องความทรงจำนั้นออกมาร่วมแบ่งปันกับผู้อื่นที่อาจมีเสียอื่น ๆ โดยจะเล่าอย่างตรงไปตรงมาที่สุดผ่านมุมมองของเด็กบ้านนอกคนหนึ่งเท่านั้น”

“I talk about what I saw and how I felt from the window of my room on the third floor of Building 3 on Ratchadamnoen Klang Road during 1969-1989. I was a rural kid who grew up on this road. I went to school around here, played around here, and ate around here. The stories I tell show the influence of this place on my thoughts, my dreams, and my character, unrecognizably to me. I moved out after my father passed away, but I returned here again years later. I happily slept in a tent in the middle of the road. I thought of my happy memories. When I was chosen to be a co-curator, I wanted to open that box of memories and share what’s inside with other people who might have other bits and pieces similar to mine. I tell my stories in a straightforward manner, as a countryside kid.

ถนนสายรณณีย์ : ถนนแห่งชีวิต

“Rommani”: Road of life

בחยัน อิมสำราญ
Bayan Imsamran

ทั้ง ๆ ที่เป็นครูสอนวรรณกรรม สงสัยว่าทำไมหนังสือเล่มนี้ จึงหลุดลอดสายตาไปได้

“ถนนสายรณณีย์” เป็นงานที่แตกต่างจากงานหลาย ๆ ชิ้นของสุวรรณี สุคนธา เช่น “น้ำพุ” หรือ “เขาชื่อกานต์” จุดเด่นคือ ก็อบปีชีวิตคนชั้นสูงอย่างแนบเนียน โดยมีฉากเป็นราชดำเนินยุคหลัง ๒๕๓๕ ที่เจ้าขุนมูลนายต้องปรับตัวอย่างหนัก สไตส์การเขียนยังคงเป็น “สุวรรณี” อยู่ มีเรื่องราวของชีวิตสามัญชน สอดแทรกมิติทางสังคมและการเมืองอย่างแนบเนียน ถ้าไม่สังเกตดี ๆ จะไม่รู้

เมื่อมาทำงานกับมิวเซียมสยาม ทำอย่างไรให้วรรณกรรมกลายเป็นนิทรรศการที่มีคำขวัญว่า “นิทรรศการผสานวัย” จึงคิดลูกเล่น ที่นำไปเล่นกับลูก ซึ่งอยู่ในวัยรุ่น พอมีความรู้โอทีบ้าง เราสองแม่ลูกจะร่วมกันสร้างลูกเล่นในนิทรรศการนี้

As a literature teacher, I wonder how this book escaped me.

“Rommani Road” is different from other novels by Suwannee Sukhontha, aka Namphu or Khao Chue Kan. The great thing about this book is that it perfectly portrays the life of the elite with post-1932 Ratchadamnoen as the background. In that era, the elite had to work hard to adapt themselves. The writing style is distinctively Suwannee’s one where stories are all about commoners and social and political aspects are so subtly blended to the point that you may not notice if you don’t read carefully.

Working with Museum Siam, I thought about how to turn literature into a “trans-generation exhibition”. As a result, I toyed with a few ideas and sounded them out with my teenage kid who is an IT-savvy, to figure out how to make this exhibition interesting.

สมหมายใจ ... บางส่วนของหายไป (ของฉันท)

My lost spiritual

บุญช่วย เทพสงเคราะห์
Boonchaay Thepsongkraow

เป็นความทรงจำของการใช้ชีวิตของคนธรรมดาคนหนึ่ง ที่เรียบง่าย จากสิ่งที่คุ้นเคยในวัยเด็กที่เคยใช้ชีวิตบนถนนราชดำเนิน ตลอดระยะเวลา ๑๖ ปี สิ่งที่ผมค้นพบมาก เป็นตลาดนัดสนามหลวง ซึ่งจะมีทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ มีสิ่งของให้เลือกซื้อมากมาย แบ่งเป็นโซนต่าง ๆ ทั้งอาหาร, เสื้อผ้า, สัตว์เลี้ยง มีจักรยานให้เด็ก ๆ เช่าปั่นเล่นกัน ฝั่งตรงข้ามจะเป็นแผงหนังสือเก่า ที่ชื่นชอบคือแผงเบอร์ ๕ จะมีตำราเรียน, คู่มือสอบหรือหนังสือที่หายาก เพราะสมัยนั้นโรงเรียนกวดวิชายังมีไม่มากนัก แต่สิ่งเหล่านี้บางส่วนได้หายไปเหลือเป็นเพียงความทรงจำ

It's a story about an ordinary person, a simple childhood spent on Ratchadamnoen Road for 16 years. I was particularly fond of the Sanam Luang weekend market where they sold many different things in various zones-clothes, food, pets, and bikes for rent. On the opposite side there were stalls selling used books. My favorite was stall number 5 which sold textbooks, tutoring books, and rare books. At the time there were not many tutoring schools. These things have mostly disappeared and are now only memories.

บทเพลงแห่งราชดำเนิน Ratchadamnoen Road's Song

ปรีชา มานะวานิชเจริญ
Preecha Manawanitcharoen

ตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา มีความขัดแย้งทางความคิดนำไปสู่ความรุนแรงหลายครั้งบนถนนสายนี้ ผู้คนจะจัดการอย่างไรกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น ในเมื่อชีวิตยังต้องก้าวเดินต่อไป การเลือกเพลง ๔ เพลงที่มีเนื้อหาและท่วงทำนองที่ต่างขั้วกันอย่างชัดเจน มาให้ผู้เข้าชมนิทรรศการฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่าเพลงใดเหมาะสมกับการเป็นเพลงประจำถนนราชดำเนิน ซึ่งเมื่อได้มีการเก็บข้อมูล, ประมวลวิเคราะห์ผล และการแปลผลตามหลักสถิติแล้ว นำจะนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่า ที่สุดแล้วผู้คน อยากก้าวพ้นความขัดแย้งในอดีตที่ผ่านมาหรือไม่ มากน้อยอย่างไร

Over the past several decades, there have been many clashing ideas which led to violence on this road. How did people handle these incidents, when normal life had to go on? I picked four songs with different meanings and rhythms to show our visitors and invite them to decide which one should be the soundtrack of Ratchadamnoen. We will collect data, analyze findings, and process the information according to statistics. Consequently, we can reach a summary on whether people want to overcome the differences in the past.

ราชดำเนิน in My Mind Ratchadamnoen in My Mind

พนิด กุลศิริ
Panid Kulsiri

“อยากแชร์ความสุขที่เรามีราชดำเนินอยู่ ผ่านภาพและความคิดคำนึง อยากให้เราละเมียดกับความทรงจำ อาจเป็นความทรงจำที่นึกขึ้นมาได้เมื่อเห็นภาพในปัจจุบัน ไฟวันเฉลิมฯ ที่รอกการเก็บรื้อ แม้จะไม่ได้เปิดไฟแล้ว แต่ก็ยังทำให้เรานึกถึงวันวานที่เราเคยมาดูไฟกับพ่อแม่ เรามีความสุขมากขนาดไหน”

“I want everyone to cherish cheerful memories of Ratchadamnoen Road through images and memories. Let's indulge in those sweet memories, and some memories may be brought back to life once again when seeing Ratchadamnoen Road today. Father's Day light decorations have not been put away; and although they are not lit, they remind me of those days when my parents used to take me to see the light decoration, and how blissful it made me feel.”

curator's note

“อยากให้เราช่วยกันค้นหาประสบการณ์ของคนหลาย ๆ แบบรวมเป็นหนึ่ง ราชดำเนินที่มาจากคนหลาย ๆ ระดับ หลายแบบ ราชดำเนินสำหรับเขาเป็นอย่างไร เช่น คนไร้บ้าน เขาอาจรู้สึกสบายก็ได้ หรือมุมมองของตำรวจ แม่ค้า คนทำงาน คืออยากได้เห็นเสียงของหลาย ๆ คนเพื่อให้เห็นภาพ ‘ราชดำเนินของเรา’”

“I want everyone to seek many more stories from a wider group of people and present Ratchadamnoen Road from different levels to find out what the area means for them. For instance, homeless people may feel comfortable here. To policemen, vendors, and those who work in the area, it would be nice to hear what they have to say; and so that we can see ‘our’ Ratchadamnoen.”

ไม่มีวันลบ (เลื่อน) Never to Delete!

พิมลรัตน์ ภัทรโพธิกุล
Pimolrat Patrapotikul

การเป็นเลขานุการ งานส่วนใหญ่มันเครียดคะหมดวันที่ก็ต้อง “delete” ข้อมูลขยะออกจากสมอง ทว่า คงถือวาโชคดี ที่ได้มีโอกาสทำงานที่ “UN” ซึ่งตั้งอยู่บนถนนราชดำเนินนอก หน้าที่อย่างหนึ่งของการเป็นเลขฯ ก็ต้องคอยต้อนรับอาคันตุกะต่างชาติ ที่มักจะต้องผ่านมาที่ออฟฟิศอย่างเนืองนิจ งานนี้เลยไม่ต้องเหนื่อยแรงที่จะหาจุดชมเมืองเอาไว้รอดแคก ไม่ว่าจะเข็นสนามมวยราชดำเนิน จนไปถึงพระบรมมหาราชวัง รวมไปถึงเกาะกลางถนนราชดำเนินมันก็มีการประดับประดาไฟ และตกแต่งเป็นซุ้มตามวาระโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น ช่วงวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พ่วงมากับงานพิธีสวนสนามธงชัยเฉลิมพล อันควรค่าจะความทรงจำที่มีควรพลาดทั้งชาวไทยและชาวไทย

นี่แหละที่อยากเล่า เพราะเป็นความทรงจำส่วนที่เลขานุการคนนี้ไม่เคย “Delete” เลย

As a secretary, my job was very stressful. At the end of each day, I had to delete unwanted information from my head. Thankfully, I worked at the UN Office on Ratchadamnoen Nok Road. As a secretary, my job was to welcome foreign guests who often came to our office. Since our office was right here, it's not difficult to take them to great destinations, from Rajadamnern Stadium to the Grand Palace. The island in the middle of Ratchadamnoen Road was often decorated with beautiful lights and occasional arches to celebrate special events, like the King's birthday anniversary which usually arrive with the memorable Flags of Victory March enjoyed by both Thais and foreigners alike.

That's the story I want to tell. It's a memory that I, as a secretary, never deleted from my head.

ผู้มาใหม่ New Arrival

รัชณี กาญจนวัฒน์
Rachanee Kanchanawathanont

“ในการทำนิทรรศการ หากเปรียบราชดำเนินเป็นเส้นเลือดใหญ่ ถนนข้าวสารก็เปรียบเป็นเส้นเลือดฝอยแขนงหนึ่งที่นำพานักท่องเที่ยว ซึ่งเป็น ‘ผู้มาใหม่’ เข้ามาหล่อเลี้ยงไม่ให้ราชดำเนินซบเซาลง ขณะเดียวกัน นอกจากความรู้สึกของนักท่องเที่ยว เราอยากฟังเสียงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งชุมชนดั้งเดิมในพื้นที่ ได้แก่ วัด มัสยิด และสถานีตำรวจว่ามีความรู้สึก หรือมีข้อเสนออย่างไร ที่จะช่วยให้เกิดความสมดุลในภาวะที่ถูกรายล้อมด้วยสถานบริการเช่นนี้”

“In this exhibition, had Ratchadamnoen Road been an artery, Khao San Road would have been a capillary, supplying tourists or ‘New Arrival’ to constantly fill Ratchadamnoen Road with liveliness. Meanwhile, in addition to hearing from tourists, we would like to also hear from those who are involved in the area, such as old communities like temples, mosques and police stations, and welcome their suggestions about how we can create a proper balance when the area is surrounded by service sectors.”

curator's note

“...ก็ได้เรียนรู้ ตั้งแต่ช่วงอบรม ทีมจัดก็เด็ก ๆ ทั้งนั้น เราก็เรียนรู้จากเขา เรื่องเทคโนโลยี รวมถึงเกมสันตนาการเหมือนได้ย้อนกลับไปสมัยเรียนมหาวิทยาลัย ส่วนเขาก็ได้เรียนรู้จากเราเรื่องประวัติศาสตร์ และความทรงจำ”

“...I learned a lot. During the training session, the team was loaded with young people, and I learned so much from them about technology. I also got to enjoy activities which reminded me of being a university student. At the same time, they learned more from us about history and our memories.”

ไทม์ไลน์ ๑๒๑ ปี Timeline of the First 121 Years of Ratchadamnoen

วรพรรณ พันธุ์พัฒนกุล
Worapan Panpatanakul

“ราชดำเนิน” หาใช่ “สถานที่” หากแต่เป็น “คน” มีชีวิต มีลมหายใจ มีอายุยืนยาวถึง ๑๒๑ ปี จึงได้รวบรวม เรียบเรียงเป็น “Timeline” ให้เห็นว่า “ราชดำเนิน” อยู่ในความรู้สึกและความทรงจำของคนไทยมาทุกยุคสมัยตลอดมาและตลอดไป...

ราชดำเนิน จึงใช่เพียงแค่ “My ราชดำเนิน” หรือ “Your ราชดำเนิน” ของคนใดคนหนึ่ง หากแต่เป็น “Our ราษฎร์ดำเนิน” ของคนไทยทุกคน

“Ratchadamnoen is not a place, but a person who has lived and breathed over the past 121 years. I have collected the stories throughout the timeline of Ratchadamnoen to show that it has lived in Thai people’s mind and memories throughout history and always will in the future.”

Ratchadamnoen is not my Ratchadamnoen, your Ratchadamnoen, or someone’s Ratchadamnoen. It is our Ratchadamnoen belonging to all Thai people.

ลุงสำราญชวนสำราญ คุยบันเทิง บนราชดำเนิน Ratchadamnoen Road's Entertainment with uncle Samran

สำราญ วงศ์สาธิตกุล
Samran Wongsathitkun

เรื่องสถานบันเทิงก็เป็นประวัติศาสตร์ที่ไม่ค่อยพูดกันจริง ๆ ลีลาศเป็นเรื่องสากล เพลงสุนทราภรณ์ที่ไม่มีวันตาย ราชดำเนินยุคนั้นเจริญมาก ทั้งแฟชั่น ความบันเทิง อาหารกรรกิน หลังตึกแถวก็เป็นชุมชนที่มีชีวิตชีวา เขียนมวย เขียนสนามม้า กลับบ้านขึ้นรถที่สนามหลวงไปไหนไปได้หมด

เล่าผ่านทอล์กโชว์ และโชว์ลีลาศให้ดู เพราะเดี๋ยวนี้หาดูไม่ได้แล้ว หายไปพร้อมกับสถานบันเทิง

When it comes to history, entertainment venues do not really get mentioned. Ballroom dance is universal, and Suntharaporn music is timeless. Ratchadamnoen at the time was at its peak in terms of fashion, entertainment, and food. Behind the buildings was a lively community with boxing crowds, horse betting fans, and commuters who would come to Sanam Luang to travel to other parts of the country.

I tell my stories through a talk show and ballroom dance. It's quite rare these days; those things have died along with the entertainment venue.

curator's note

ลุงอายุ ๘๐ ปีแล้ว รับราชการและใช้ชีวิตอยู่บนราชดำเนิน ๒๕ - ๓๐ ปี ที่แยกคอกวัว เห็นวิถีชีวิตเข้าถึงเย็นมาตลอดก็เลยอยากนำความทรงจำเก่ามาเล่าให้เด็กรุ่นหลังได้รู้ เป็นประสบการณ์จริง ไม่ใช่ความรู้จากหนังสือที่อ่านมา

เสียดายสิ่งที่เคยสัมผัสมา ไม่อยากเสียโอกาสที่จะเล่าให้ลูกหลานฟัง

I am 80 years old now. I was a government officer and spent 25-30 years living on Ratchadamnoen Road, nearby Khok Wua Intersection. I saw the way of life here from day to night, and I want to share my memories with the new generation. These stories are from my real experiences, not from books.

I don't want my experiences to be wasted, and I don't want to waste an opportunity to share the stories with the new generation.

ราชดำเนิน “ปะติดปะต่อ” Ratchadamnoen Road's pieces of memory

อุรชา ธิติลักษณ์ โอลิเวอร์
Uracha T. Oliver

ความทรงจำของข้าพเจ้าต่อราชดำเนิน ปะติดปะต่อตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียน (ราชดำเนินกลางวัน) จนทำงานผ่านถนนนี้ ยามกลับบ้าน (ราชดำเนินกลางคืน) รวมทั้งบางช่วงของชีวิต ที่ความทรงจำต่อราชดำเนินหลุดหายไปเหมือนถูกดูดไปในหลุมดำงานชิ้นนี้คือการร้อยฟื้นความทรงจำของตัวเองและคนรอบข้างผ่าน...ภาพปะติดปะต่อ

My memories of Ratchadamnoen are a collage; they started from when I was a student (Ratchadamnoen by day) and continued when I worked on this road and had to go home after work (Ratchadamnoen by night). There were also other moments in life in which my memories of Ratchadamnoen disappeared as if they had been sucked into a black hole. This project brought back my memories and the memories of those around me through a collage.

ส่องรอย ๘ : รสชาติแห่ง ราชดำเนิน

A trip down memory lane, route 8: Flavors of Ratchadamnoen

โอกาส สุภอมรพันธุ์
Opas Supamornpun

curator's note

ในสังคมทั่วไป คำว่า ผู้สูงวัยนั้น หมายถึง “แก่” ทำงานไม่ได้ สมองไม่ทันเด็ก ทำให้ประสบการณ์ที่มีอยู่อย่างมากมายนั้นถูก “พับเก็บเข้าตู้”

ดังนั้นข้าพเจ้าได้เรียนรู้วิธีการนำข้อมูล “ที่ถูกพับเก็บเข้าตู้” มาใช้ประโยชน์ โดยความเคารพใน “สิทธิของผู้สูงวัย” “ความคิด และการดำเนินชีวิต” และ “การสร้างสรรค์เพื่อก้าวไปข้างหน้า” ซึ่งไม่ใช่การรำลึกอดีต ที่หลาย ๆ คนในสังคมมีความคิดต่อผู้สูงวัยเช่นนั้น ทำให้ข้าพเจ้าได้เปลี่ยนมุมมอง ความคิด และวิธีการในการทำงาน เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมสูงวัยมากขึ้น

Usually, seniors are seen as elders who can no longer work and are not as sharp as young people. As a result, their experiences are locked away in a cabinet.

I learned how to unlock those experiences and put them into useful stories. That is to respect the rights of seniors, their thoughts, and ways of life, as well as to use creativity to move forward. It's not simply to recall the past like what most people mistakenly assume that the senior people tend to do. I change my perspective, my thoughts, and my way of work, so that we can all coexist happily in the aging society.

ขอเชิญชวนให้แต่ละครอบครัวซึ่งประกอบด้วยคนหลายเจเนอเรชัน มีความสุขร่วมกัน ผ่านรสชาติอาหารที่ราชดำเนิน ซึ่งมีหลากหลาย ทั้งแบบดั้งเดิมแบบใหม่ และแบบผสมผสาน ราชดำเนินสามารถเป็นแหล่งพักผ่อนทางเลือกให้กับคนเมืองที่ไม่ค่อยมีพื้นที่ให้คนสองหรือสามวัยได้ใช้เวลาร่วมกัน

ที่นี่ คนรุ่นเบบี้บูมจะได้รีอ์ฟื้นอดีตผ่านอาหารร้านดั้งเดิมที่เล่าไยงกับประวัติศาสตร์ได้ เช่น ร้านนี้เคยไปออกร้านที่งานวชิราวุธ ส่วนคนรุ่นใหม่ก็อาจชวนคุณตาคุณยายไปร้านกาแฟสมัยใหม่ ลองกินเมนูใหม่ ๆ เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์บนโต๊ะอาหารถือเป็นการเรียนรู้ระหว่างวัย

ระหว่างเดิน ยังสามารถสัมผัสถึงสถาปัตยกรรมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ชีวิตของคนสองข้างถนน และอาจสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ถ้าयरูปสวย ๆ แล้วโพสต์ลงโซเชียลมีเดีย เล่าปากต่อปาก ราชดำเนินก็จะกลับมามีชีวิตชีวมากขึ้น

I want to invite families with different generations to spend time together and enjoy the flavors of dishes on Ratchadamnoen. There are varieties of flavors either traditional, contemporary, or both. Ratchadamnoen is a place where urbanites arrive and relax, in the city that places for people from two or three generations to spend time together are hardly found.

Here, Baby Boomers can revisit their past through old restaurants which remind them of different moments in their lives. For instance, this restaurant used to have a booth at the Vajiravudh Fair. Meanwhile, the new generation can take their grandparents to check out a modern cafe and try new dishes. They can exchange views over a meal and get to know each other.

While taking a walk, they can explore the architecture and environment along both sides. They can see how things have changed and take awesome photos to post on social medias. Through word of mouth, Ratchadamnoen will be livelier than ever.

TRACES OF RATCHADAMNOEN

เชื้อเพื่อข้อมูลและวัตถุจัดแสดง

กิงกาญจน์ เลิศสำราญเริงรมย์
Kingkarn Lertsamranruengrom

กลุ่ม "สว.ที่อยู่ข้างประชาธิปไตย"
SW Liberty

กลุ่มหมอนวดเสื่อสนามหลวง
Mat masseuse group

เกวาลิน วันแก้ว
Keawalin Wunkaew

ขจรศิริ ศิลปกันก
Kachornsiri Silpakanok

จักรกฤษ คำซื่อ
Jakkrit Khamsue

จักรทิพย์ สัจจาภิบาลธรร
Jakthip Satjaphibanthon

จารุวรรณ สินธุโสภณ
Jaruwan Sinthusopon

จิตวิสุทธิ์ เขียวสะอาด
Jitvisut Keawsa-ard

จิตตพล มโนพัฒนะ
Chittapol Manopatana

จงดี เพ็งสกุล
Jongdee Pangsakul

ชมเฉยสตูดิโอ
Chomchei Studio

ณัฐรัชยา เจวินทุลพิษณ์
Nattchaya Chevintulak

ณัฐนันท์ กงเพชร
Nattanan Kongphetch

ดิฏฐ์ทพุด อักษรศิลป์
Dhithdayut Aksornsilp

เด่นชัย ธรรมฐิติพงษ์
Denchai Thamthitipong

โดม สุขวงศ์
Dome Sukvong

ดวงฤทัย เอสะนาชาตัง
Duangruethai Asanachatang

ถนัด นุปผา
Tanad Buppha

ทองสุข สุดสวาสดี
Thongsuk Sudswad

ธวัชชัย วรมหาคุณ
Tawatchai Voramahakun

ธีรเจด กลางนุรักษ์
Therajade Klangnurak

นภัสวรรณ รวมทรัพย์
Naphatsawan Ruamsap

ม.ร.ว. นริศรา จักรพงษ์
M.R. Narisa Chakrabongse

นลินี มาลีญากุล
Nalinee Maleeyakul

นฤมล จันทร์ตรี
Naruemol Chantree

นรชัย กุลเวศภัทรวงศ์
Norachai Kulvespattarawong

ประวิทย์ สังข์มี
Prawit Sangmee

ปิติรัตน์ ยศวัฒน์นะ
Pitirat Yoswattana

ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
Environment Department

พัชรลดา จุลเพชร
Patcharalada Jullapech

พจนา หอมจำปี
Pojana Hormchampee

พจนี เอนกนิช
Pojanee Anechkavanich

เพ็ญศรี ยันต์เจริญ
Pensri Yancharoen

พานุพงศ์ ปิจดี
Panupong Pijadee

ร้านขนมเบื้อง ละเมียด
Lamiat

ร้านชู้ถิ้น
Choothin

ร้านบ้านวรรณโกวิท
Wannakowit House

ร้านการต้ยคราฟต์ช็อคโกแลต
PARADAI Crafted Chocolate & Cafe

ร้านลิขิตไก่อย่าง
Likhit Kai Yang

ร้านสกายไฮ
Skyhigh Restaurant

ร้านห้องอาหารกิมเล็ง
KimLeng Restaurant

รุจิรา สาธิตภัทร
Rujira Satitpat

ลัดพลี สินธุโสภณ
Ladpli Sinthusopon

เลสลี่ โอลิเวอร์
Leslie Oliver

วนิดา วิสุทธิพานิช
Vanida Visuthipanich

วนิดา หล้าใจเชื้อ
Wanida Lamjaisue

วรรณานาวิกมูล
Wanna Nawikkamun

วิชัย แสงดาวฉาย
Wichai Saengdaochai

วีณา เจริญสกุล
Veena Charoensakul

ศักดิ์นรินทร์ คุ้มเมือง
Saknirun Koomuang

ศรัญญา เทพสงเคราะห์
Saranyou Thepsongkraow

สิตา ธงชัยบริสุทธิ์
Sita Thongchaiborisut

สินีนาด กอหะสุวรรณ
Sineenard Korhasuwat

สุทิน ทรัพย์ธำรงค์
Sutin Saphthamrong

สุเธียร โลกุลประกิจ
Sutien Lokulprakit

สุพัชชา ตรุดศรี
Supatcha Daroonsri

สุภาณี เลิศจิระประเสริฐ
Supanee Lertjiraprasert

สุมิตร ศิริชัย
Sumitr Sirikhai

สำนักพิมพ์ ริเวอร์ บุ๊คส์
River Books

สำราญ ศรีทองพล
Samran Srithongpol

อธิจิตรดา วงษ์สุวรรณศรี
Athichitra Wongsawan

อังคณา อนุโชติกุล
Ankana Anutchotkul

อารยา วรรณโชติ
Araya Wannachot

เอกภพ ต้นอนุกุล
Ekhapop Tananukun

เอกสิทธิ์ อุดมพงษ์
Ekasit Udompong

เอนก นาวิกมูล
Anek Nawikkamun

อินทิรา วิทยสมบูรณ์
Inthira Vittayasomboon

อัมพร จันคต
Amporn Jankod

“2553”
และผู้ไม่ประสงค์ออกนาม
Anonymous

เอื้อเพื่อวิดิทัศน์

กอบธัม สติรกุล
Korbtham Sathirakul

จิรเมธ ไร่ศิริ
Jiramate Ngowsiri

ชลิดา เอื้อบำรุงจิต
Chalida Uabumrungjit

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
Film Archive (Public Organization)

เอื้อเพื่อภาพประกอบ

กลุ่ม บางกอกสเก็ตเชอร์
Bangkok Sketchers Group

กรมประชาสัมพันธ์
The Government Public Relations
Department

กรมแผนที่ทหาร
Royal Thai Survey Department

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Faculty of Architecture
Chulalongkorn University

ชาติรี ประกิตนทการ

Chattri Phakitnonthakan

ชุมชนป้อมมหากาฬ
Pom Mahakan community

ธงชัย ลิขิตพรสวรรค์
Thongchai Likhithponsawan

นาฏยา นาวานุกูล
Nataya Nawanukool

ประวิทย์ สังข์มี
Prawit Sangmee

พงศธร ธาราไชย
Phongthon Tharachai

มนูญ พงศ์พันธ์พัฒน์
Manoon Pongpanpath

วิชญ์ ณ นคร
Wit Na Nagra

สุพิชชา โตวิวิชญ์
Supitcha Tovivich

สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์
The Crown Property Bureau

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
National Archives of Thailand

Japan International Cooperation Agency

ขอขอบคุณ

ชุมชนนางเล็ง
Nang-Loeng Community

ชุมชนบ้านพานถม
Banphanthom Community

ชุมชนบ้านบาตร
Banbaat Community

ชุมชนตรอกสะแก
Trok Sakey Community

ทีมงาน “หน้ากากเปลือย”
Naked Masks

ยุกติ มุกดาวิจิตร
Yukti Mukdawljitra

ร้านหนังสือเดินทาง
Passport Bookshop

ร้านไดอะล็อกคาเฟ่
Dialogue Coffee and Gallery

TH - Chara
Fontcraft Studio

องค์กรร่วมจัด

หอสมุดเมืองกรุงเทพมหานคร

Bangkok City Library

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

Film Archive (Public Organization)

Curatorial Team

“ภัณฑารักษ์วัยเก๋า”

Senior Curator

กฤติกา โปกากร

Krittika Pokagorn

เขตนธิ์ สุนทนนาม

Kednithi Sunontanam

ชยุต กวีกิจพนิต

Chayut Kawekit p-nit

ญานิน วงษ์ชัย

Yanin Wangsai

ดารานี เวชพงศา

Darane Vejpongsa

เชียรชัย อิศรเดช

Thianchai Isaradej

บายัน อิมสำราญ

Bayan Imsamran

บุญช่วย เทพสงเคราะห์

Boonchay Thepsongkrao

ปรีชา มานะวานิชเจริญ

Preecha Manawanitcharoen

พนิด กุลศิริ

Panid Kulsiri

พิมลรัตน์ ภัทรโพธิกุล

Pimolrat Patrapotikul

รัชณี กาญจนวัฒน์

Rachanee Kanchanawathanont

วรพรรณ พันธุ์พัฒน์กุล

Worapan Panpatanakul

สำราญ วงศ์สาธิตกุล

Samran Wongsathitkul

อุรชา อิตติลักษณ์ โอลิเวอร์

Uracha T. Oliver

โอภาส สุภอมรพันธ์

Opas Supamornpun

กฤษตฤณ วีระฉันทชาติ

Krittrin Verachantachart

ชาญณรงค์ แคล้วคล่อง

Channarong Klaewklong

นลิน สินธุประมา

Nalin Sindhuprama

รัชนก พุทธสุखा

Ratchanok Phutthasukha

วรศรา เชื้อพรหมณ์

Varisara Chuapram

สรวิษฐ์ ฤทธิจรูญโรจน์

Sorawit Ritticharoonrot

งานวิจัย และออกแบบแนวคิดร่างแรก

ชาตรี ประภิตนทการ

Chatri Phakitonthakan

บท “ล่องรอย”

นินาท บุญโพธิ์ทอง

Ninart Boonpothong

บรรณาธิการแปล

นภามน รุ่งวิฑู

Napamon Roongwitoo

สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ

เลขที่ ๔ ถนนสนามไชย แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

National Discovery Museum Institute 4 Sanam Chai Road, Phra Nakhon, Bangkok 10200

tel: 66(0)225 2777 fax: 66(0)225 2775

www.museumiam.org | facebook.com/museumiamfan

นักศึกษาฝึกงาน

ปีการศึกษา 2560

เขมินี รัตนวิชัย

Keminee Rattanavichai

นาวพล ดำรงเอกอรุณ

Nawapol Damrongeakaroon

รัชนก พุทธสุखा

Ratchanok Phutthasukha

ปีการศึกษา 2562

เกวาลิน วันแก้ว

Keawalin Wunkaew

จุธามาศ นาคเอก

Juthamas Nak-ae

พรทิพย์ มั่นทับ

Phornthip Manthab

วรุณ สมานเพชร

Warun Samanpetch

วาทินี เดชบุรัมย์

Wathinee detburum

อุไรวรรณ บุญเกิด

Uraiwan Boonkerd

Curated by

มิวเซียมสยาม

Museum Siam

ออกแบบและก่อสร้างนิทรรศการ

บริษัท ซีเอ็มไอ จำกัด (มหาชน)

CMO Public Company Limited

ออกแบบสตูดิโอ

Banana Studio Co.,Ltd.